

Ніва

БЕЛАРУСКІ ТЫДНЁВІК

№ 15 (633)

ГОД XIII

14 КРАСАВІКА 1968 г.

ЦАНА 60 гр.

Данута Бічэль-Загнетава

* * *

— І адкуль з такімі вачамі?
— Я тутэйшая...
Я звычайная.
Мяне маці тут нарадзіла.
Як сасонку ў бары пасадзіла.
Я зжылася з усімі нягодамі.
Мне казалі, што я не гордая.
Таму я не гаманлівая,
Што ўзрасціла зямля неўрадлівая,
Перакроеная, пясчаная...
Я ж тутэйшая. Я звычайная.
Я са сцэжкі ў гушчэчы збілася.
Снім ценем на травы пала
І крыніцай на золку стала.
Засмяялася, звонкая, лёкая...
І пабегла ў стэпы далёкія.
Там пілі мяне, светлую, сінюю.
Там рукамі, што пахлі бензінам,
Разлівалі мяне, гаючую.
На пясці ды на травы калючыя.
Як ні білася я, гарэзная, —
Закавала мяне зіма.
Рэкі стэп шырока парэзалі,
Там крынічак-жывічак няма,
Бо няма і такога сасоніка,
Дзе б гуляць у хаванкі з сонейкам.
Мне ж успомнілася даўнейшае —
Я далёкая...
Я тутэйшая.

(Са зборніка «Запаланкі»)

БГКТ

10-АЯ ГАДАВІНА І ПЛАНЫ

30-га чэрвеня споўніцца 10 год з таго дня, калі быў пакліканы да жыцця гарадскі аддзел беларускага таварыства ў Беластоку. 28 сакавіка на пасяджэнні Прэзідыума праўлення аддзела было пастаноўлена, між іншым: арганізаваць урачыстую акадэмію, падрыхтаваць мастацкую частку, фотавыстаўку з жыцця аддзела, прыгожыя дыпламы найбольш актыўным членам, узнагароды.

Другім пунктам пасяджэння быў аналіз праекта бюджэту для аддзела, з якім звязаны мажымасці арганізацыі мерапрыемстваў.

Многа таксама гаварылася аб разбудове БГКТ у Беластоку і аб пашырэнні чытачоў «Нівы». Пастаноўлена ўтварыць у адзеле пункт продажу нашага тыднёвіка.

На пасяджэнні выказвалася задавальненне, што за гэты год ужо больш як 400 асоб заплаціла на членскія акладчыны.

Праўленне аддзела ў гэтым годзе будзе намагацца, каб як найбольш зацікавіць сваіх членаў аматарскім рухам гурткоў і аддзелаў БГКТ. З гэтай мэтай у гэтым годзе плануецца арганізаваць выступленне Гайнаўскай эстрады, харавых калектываў з Бельска і Гарадка, а таксама лепшых вясковых драмгурткоў.

ДА ЧЛЕНАў БГКТ У БЕЛАСТОКУ

Прэзідыум гарадскога аддзела БГКТ у Беластоку звяртаецца з просьбай да членаў Беларускага таварыства, каб пайнфармавалі аддзел аб сваіх новых адрасах. У выніку разбудовы горада многія атрымалі новыя памішканні, і таму шмат паведамленняў аб мерапрыемствах і пачынаннях аддзела вяртаюцца назад у аддзел. Прэзідыум праўлення звяртаецца таксама з просьбай да сваіх членаў аб аплочванні складчыны.

ПАЭТ ВІКТАР ШВЕД НА БЕЛАСТОЧЧЫНЕ

Апошняя пабыўка Віктара Шведа на Беластоцчине была вельмі плённай. Ад 25 па 29 сакавіка правёў ён аж 9 аўтарскіх сустрэч, на якіх было раскуплена больш 200 экзэмпляраў яго зборніка «Жыццёвыя сцэжкі». І так, 25.III. чытаў ён свае вершы для жыхараў вёскі Вілінава ў Сяміціцкім павеце, а назаўтра ў школах: у Вілінаве, Клюковічах і Сяміцічах. Вечарам спаткаўся ён з грамадскаю Мілейчыца.

28 сакавіка Віктар Швед наведаў школу ў вёсцы Тапалыны ў Беластоцкім павеце. Нягледзячы на тое, што ў гэтай школе не вывучаецца беларуская мова, зацікаўленне творчасцю паэта было вялікае. Сведчыць аб гэтым пакупка многімі жыхарамі яго зборнікаў вышэй успомненых вершаў.

29 сакавіка адбыліся аўтарскія сустрэчы паэта ў беларускім ліцэі ў Бельску і ў пачатковай школе ў Аўгустове. Вечарам Віктара Шведа чакалі жыхары вёскі Малінікі. Вялікая школьная зала была перапоўнена дарослымі і школьнікамі. Паэт быў вельмі цёпла прыняты.

Пасля аўтарскай сустрэчы члены гуртка БГКТ выступілі з п'есай «Пярэстая Красуля».

31 сакавіка ў гарадскім адзеле БГКТ у Беластоку Віктар Швед зрабіў даклад аб жанчынах-літаратарах у беларускай літаратуры. Расказаў ён аб Элаізе Пашкевіч (Цётка), Канстанцыі Буйла, Ядвізе Бяганскай, Ларысе Геніюш, Ганне Новік, Ніне Тарас, Эдзі Агняцэвіч, Ганне Краснапёрцы, Алёне Вастлевіч, Лідзіі Арабей, Еўдакіі Лось, Дануце Бічэль-Загнетавай, Веры Вярбе, Раісе Баравіковай і іншых. (мх)

Аліна Свенціцкая: «...а міма таго люблю настаўніцкую прафесію і хачу ёй самаахвяравацца».

ЦАНА НАСТАЎНІЦКАГА ДЫПЛОМА

У павеце іх дзесяткі, ваяводства — сотні, краіне — тысячы. Дзесяткі, сотні, тысячы настаўнікаў, якія працуюць у розных школах і асяроддзях, павышаюць завочна свае кваліфікацыі. Міма агульнадзяржаўнай палёгі ў форме водпуску і звароту коштаў падарожжа, здабываюць яны дыпламы вышэйшых навучальных устаноў коштам свайго здароўя і асабістых, нармальных прыемнасцей.

Аліна Свенціцкая з'яўляецца студэнткай II курса географіі ВСП у Кракаве, а працуе настаўніцай у чатырох-класнай школе ў Вольцы Тэрэховскай Гайнаўскага павета. Пані Аліна — гэта малады настаўнік, усяго тры гады таму, як закончыла педліцэй у Ломжы. Працуе ў малой вёсачцы, дзе цяжка нават марыць аб забаве. Зрэшты, пасля першага года працы ў Чаромусе выбрала гэтую школу сама, бо, як гаворыць:

— Маю намер пайсці на стацыянарныя студыі, пасля ўдачнага заканчэння другога курса, а дзеля гэтага трэба матэрыяльна падрыхтавацца. Паколькі бацькі мае бедныя, я сама мушу зарабіць на далейшую навуку.

Вядзем размову аб справах здабывання дыплама. Пані Аліна пачаткова стараецца скаротнічаць, гаворыць, што толькі трэба працаваць, а і цяжкасці згінучы. Але потым выяўляе нешта іншае.

— Вучыцца завочна цяжка, амаль кожны месяц ёсць экзамен, да якога трэба моцна рыхтавацца. На працягу года трэба напісаць па чатыры кантрольныя работы з кожнага прадмета. І калі дадаць, што для напісання такой працы трэба шмат літаратуры, якой няма ў нашых бібліятэках, а таксама

нахадзіцца па розных установах, каб, напрыклад, апісаць геаграфічна-фізічныя ўмовы мясцовасці, у якой пражываю, дык вобраз цяжкасці будзе яснейшы. А міма таго, люблю настаўніцкую прафесію і хачу ёй самаахвяравацца.

Трэба дадаць, што пані Аліна штодзённа вучыць дзяцей да гадзіны 14³⁰, што яна не можа мець, з погляду на навуку, ніякай абніжкі гадзін працы бо яна адна. Але Аліна — гэта адначасова малады чалавек, які павінен мець свае правы належныя ў гэтым узросце.

— Здаю сабе справу, — гаворыць пані Аліна, — што марную свае маладыя гады, але калі знаходжуся на танцах, здаецца мне, што марную час на такія прыемнасці.

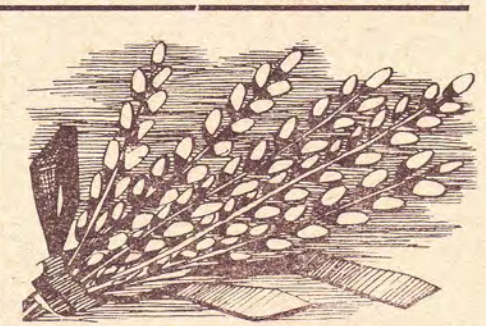
Хочацца ясней сказаць аб тым, што нярэдка здабываецца дыпламы коштам уласнага здароўя.

— У Кракаў мне 540 кіламетраў у адзін бок. З Чаромухі выязджаю ў 17³⁰, а ў Кракаве буду ў 4²⁷ раніцы. Паколькі ў начлегі нас не абяспечваюць, да 7³⁰ сяджу на станцыі ПКП, а затым адпраўляюся на экзамен. У гэты ж дзень у 16³⁰ выязджаю з Кракава і на другі дзень проста з поезда паспяваю на заняткі ў сваю школу.

Ніхто не адчувае іх перамучанасці. Здаецца, што трэба толькі здзіўляцца калі чалавек перамучаны 12-цігадзіннай яздой ноччу яшчэ ў сілах здаваць экзамены. А з працы трэба таксама вылічыцца.

— Не раз здаецца, — працягвае пані Аліна, — калі знаходжуся на канферэнцыі, што мяне выткнуць, што я мала раблю для асяроддзя. Але калі рабіць?

(Працяг на стар. 4)

Нашым чытачам і сімпатыкам шлем сардэчныя Святочныя пажаданні.

«НІВА»

(Працяг на стар. 5)

У нацыянальнай камісіі ВК ПАРП

29 сакавіка г.г. адбылося чарговае пасяджэнне Нацыянальнай камісіі Ваяводскага камітэта Польскай аб'яднанай рабочай партыі ў Беластоку. Прысвечана яно было абмеркаванню нагляду Вядомства ўнутраных спраў Прэзідыума Ваяводскай рады нарадавай у Беластоку і аддзелаў унутраных спраў прэзідыумаў павятовых рад над статутовай дзейнасцю нацыянальных таварыстваў.

У гэтай справе зрабіў інфармацыю загадчык Аддзела грамадскіх спраў Вядомства ўнутраных спраў ПВРН у Беластоку Мікалай Куц. Прывядзем найбольш істотныя, на нашу думку, моманты інфармацыі.

Мерай зацікаўлення ўлад дзяржаўнай адміністрацыі нацыянальнымі праблемамі была Пастанова Н-р 62(503)66 Прэзідыума ВРН адносна вызначэння напрамкаў дзейнасці зацікаўленых органаў дзяржаўнай адміністрацыі ў дапамозе насельніцтву нацыянальных меншасцей ад дня 29.XII. 1966 г. Гэта пастанова абавязала зацікаўленыя аддзелы ПВРН, а таксама прэзідыумы павятовых рад рэалізаваць шэраг доўгатэрміновых і бягучых задач.

Паводле ацэнкі Міністэрства ўнутраных спраў, дакумент гэты з'яўляецца пацвярджэннем практычнай рэалізацыі органамі дзяржаўнай адміністрацыі асноў нацыянальнай палітыкі ПАРП.

У выніку гэтай пастанова, прэзідыумы павятовых рад у Гайнаўцы і Сяміцічах выпрацавалі ўласныя праграмы дзейнасці. Іншыя павеіты таксама рыхтуюць падобныя планы.

Можна сказаць, што ў 1967 годзе зацікаўленне нацыянальнымі праблемамі з боку прэзідыумаў павятовых рад нарадавых значна ўзрасло. Гэта самае можна аднесці і да аддзелаў ПВРН, асабліва да куратарыі школьнай акругі, аддзела культуры і Ваяводскага камітэта фізічнай культуры і турыстыкі.

Расце таксама грамадска-палітычная актыўнасць нацыянальных асяроддзяў. Адлюстраваннем гэтага з'яўляецца вялікі ўдзел нацыянальных таварыстваў у святкаванні такіх гадавін як 25-годдзе ППР, 50-годдзе Кастрычніцкай рэвалюцыі і — цяпер — 25-годдзе ўтварэння народнага Войска Польскага.

Нацыянальныя таварыствы, якія дзейнічаюць на Беластоцчине, занялі правільнае становішча адносна апошніх здарэнняў на вяршаўскім універсітэце. Па ініцыятыве гэтых таварыстваў адбыліся пасяджэнні праўленняў.

Пачэй • Здарэнні • Факты • Каментарыі • Весткі

СВЕТ

БССР

ПОЛШЧА

ВАЯВОДСТВА

ПРЫПЕРТЫ ДА СЦЯНЫ

Рэзигную з выбарчай барацьбы на прэзідэнта, агранічаю бамбардзіроўкі В'етнама — вось сэнс прамовы Джонсана, якая была шокам амерыканскай грамадскасці, увяла ў задумленне цэлы свет. Палітычны характары? прызнаўся да паражэння? зрабіў унік? ці проста звычайны выбарчы манеўр? Джонсан даў аж надта многа прычын, каб словы яго ўспрымаць з найвялікшаю недаверлівасцю.

Заява Джонсана, што не будзе старацца аб наступны тэрмін паўнамоцтваў у Белым Доме, нават каб яго прасілі на каленях, з'яўляецца вялікім дасягненнем гераічных в'етнамскіх патрыётаў. Другі тэздзень сакавіка быў найгоршым тыднем для амерыканскіх войск ад пачатку вайны. У гэтым жа тыдні, паводле дадзеных Пентагона, лік забітых і раненых салдат ЗША асягнуў рэкордны ўзровень 3275 чалавек. З гэтых крыніц паходзіць таксама звестка, што ў гэтым жа тыдні сакавіка страты патрыятычных сіл былі найменшымі ад паўтара месяца. Адным словам, дробныя, выхадзілі в'етнамцы змусілі яго прэзідэнцкую вялікасць прызнацца да таго, аб чым здаўна ведае цэлы свет: што іх нельга перамагчы. Гэта таксама поспех усіх наступных амерыканцаў, якія гаварылі Джонсану НЕ!

Але памыляўся б той, хто думае, што Джонсан ужо скончаны. Гэта не мае значэння, што сёння ён не лічыцца кандыдатам. Ніксан запэўняў калісьці, што ніколі і ў ніякім выпадку не стане да ніякіх выбараў — а сёння з'яўляецца асноўным фаварытам рэспубліканаў. Роберт Кенедзі, — месяц-два таму, — таксама гаварыў, што ў ніякім выпадку не будзе кандыдатам у сёлетніх выбарах, а сёння ёсць Амерыка. Заўтра не будзе мець значэння тое, што сёння сказаў Джонсан.

ЗАБОЙСТВА М. Л. КІНГА

Ужо некалькі разоў белыя расісты ЗША рыхтавалі забойства правадыра негрыянскага насельніцтва доктара М. Л. Кінга. І вось у мінулым тыдні белы забойца з-за вугла пазбавіў жыцця чалавека, які цешыўся пашанай у цэлых Штатах і на свеце.

Злучаныя Штаты агарнула абурэнне. «Гэтае забойства кончыць фазу пасіўнага супраціўлення, — сказаў адзін з негрыянскіх правадыроў, — час на актыўную барацьбу».

Калі аддаем нумар да друку ўсё прыходзяць звесткі аб новых дэманстрацыях і сутычках з паліцыяй у ЗША. Аб павазе сітуацыі сведчаць выступленні прэзідэнта і віцэ-прэзідэнта.

Сенатар Макарыц, выступаючы ў Лос-Анжэлес, заявіў, што ЗША ўтрымліваюць 20 мільёнаў неграў у стане каланіяльнага падданства, больш лютата, чым каланіялізм еўрапейскі ў Азіі і ў Афрыцы.

А. К.

СПЕЦЫЯЛІСТАЎ

Адбыўся II-гі з'езд спецыялістаў сельскай гаспадаркі Беларусі. З'езд адкрыў першы намеснік Старшыні Савета Міністраў Беларускай ССР У. Лабанок. З дакладам «Асноўныя прыцыпы сістэмы выдзялення сельскай гаспадаркі ў Беларусі і меры па іх ажыццяўленню» выступіў міністр сельскай гаспадаркі Беларускай ССР, акадэмік Акадэміі навук БССР С. Скарапанаў.

У з'ездзе ўдзельнічалі партыйныя і дзяржаўныя кіраўнікі БССР.

КАМІСІЯ

У прэм'ера Беларусі, Ц. Кісялёва, адбылося пасяджэнне Рэспубліканскай камісіі па падрыхтоўцы і правядзенню святкавання 50-годдзя Беларускай ССР.

Звернута асабліваю ўвагу на прапагандавы бок урачыстасці.

СТАНКІ

У маі адбудзецца ў Парыжы выстаўка савецкіх станкоў, кавальска-прэсавага абсталявання і інструментаў. Правага экспанавальца сваю прадукцыю на гэтай выстаўцы атрымала восем станкабудавнічых і адзін інструментальны завод Беларусі.

УКАЗ

Беларускія газеты апублікавалі ўказ Прэзідыума Вярхоўнага Савета БССР аб узнагароджанні Ганаровай граматай і Граматай Вярхоўнага Савета БССР рабочых, інжынераў і служачых, якія найбольш вызначыліся пры будаўніцтве Гродзенскай бавоўнапрадзільнай фабрыкі.

Ганаровымі граматамі, між іншымі, узнагароджаны: шафёр **Сяргей Ванюкевіч**, брыгадзір **Фёдар Гаранскі**, майстар **Станіслаў Грыгусявіч**, памочнік майстра **Рыгор Дзімітрук**, галоўны энергетык фабрыкі **Ляонці Мірук**, рабочы **Браніслаў Сідаровіч**, начальнік **Мікалай Ушкевіч**, брыгадзір **Аляксандр Ярашэвіч** і інш.

Граматамі ўзнагароджаны, м. ін.: электраслэсар **Югенъ Багуш**, машыніст аўтакрана **Тадэуш Верабей**, слэсар **Віктар Голуб**, электрамонтёр **Міхась Гарбачык**, рабочы **Браніслаў Зубовіч**, старшы інжынер **Галіна Пашкевіч**, муляр **Сцяпан Карловіч** і інш.

ДЫПЛОМЫ

У выніку Усесаюзнага агляду музеяў ССРР вылучана сорак найлепшых музеяў, у іх ліку некалькі беларускіх. Дыплом трэцяй ступені прызнана Гродзенскаму дзяржаўнаму гісторыка-археалагічнаму музею і такі ж дыплом — Пінскаму краязнаўчаму музею.

ПАЎВЕКАВЫ

Свой паўвекавы юбілей святкуе газета «Ленінскі прызыў» у Оршы.

ЧЭМПІЁН

У Брэсце адбылося першынство рэспублікі па рускіх шашках, у фінале якога прымалі ўдзел шаснаццаць найлепшых.

Званне чэмпіёна Беларусі здабыў майстар спорту **Аркадзь Плакхін**. На другім месцы — **Якаў Кухарчук**. У ліку найлепшых аказаўся настаўнік з Ваўкавыска, **Мікалай Валатковіч** (С.Я.)

ІГНАЦЫ ЛЁГА-САВІНСКІ

З красавіка адбылося пасяджэнне Выканаўчага камітэта Цэнтральнай рады прафсаюзаў. Першая частка пасяджэння прысвечана была праблемам адпачынку людзей працы. У другой частцы пасяджэння, прысвечанай заданням прафсаюзаў у сучасны момант, з прамоваю выступіў старшыня Цэнтральнай рады прафсаюзаў — Ігнацы Лёга-Савінскі.

Прамоўца сцвердзіў, што ў сацыялістычнай сістэме прафсаюзы «знаходзяць у партыі сваю вядучую сілу, знаходзяць падтрымку і дапамогу ў рэалізацыі слушных пастулатаў, якія вымагае прафсаюзна рух, пастулатаў, якія будуць служыць інтарэсам будовы сацыялізма і інтарэсам рабочага класа». Адначасова, — сцвердзіў далей І. Лёга-Савінскі, — у прафсаюзах партыя заўсёды знаходзіць глыбокую і поўную падтрымку.

«Падобна і ў час апошніх падзей, — заявіў прамоўца, — ад першай хвіліны прафсаюзна актыў і ўвесь прагрэсіўны рух рашуча стаў на бок партыі ў яе барацьбе супроць разбуральнікаў грамадскага парадку і спакою ў нашай краіне».

У далейшай частцы овайго выступлення І. Лёга-Савінскі ахарактарызаваў значэнне масавых прадукцыйных абавязацельстваў у тонар V з'езда партыі. «Масавыя абавязацельствы, — заявіў ён, — асаблівае насіленне якіх наступіла ў апошні час, маюць сваю грамадска-палітычную вымову — адказ рабочага класа на злычынскія пачынанні варажых Народнай Польшчы анты-сацыялістычных элементаў».

Лёга-Савінскі падкрэсліў, што адказнасць павінны панесці ўсе, хто прымаў удзел у ісправанні і падбунтоўванні моладзі да яе безадказных выступленняў — незалежна ад займаемай пасады ў адміністрацыйным ці арганізацыйным апаратае.

ПЁТР ЯРАШЭВІЧ

6 красавіка ў Кракаве адбылася ўрачыстасць уручэння дыплама доктара ганорыс каўза Горна-металургічнай акадэміі сусветнай славы вучонаму прафесару **Баляславу Крупінскаму**. Ва ўрачыстасці прыняў удзел намеснік прэм'ера **Пётр Ярашэвіч**, які выступіў з гэтай нагоды з прамоваю. Сканцэнтраваны ён перш за ўсё на сітуацыі на п'яшчэйшых навуковых установах пасля апошніх студэнцкіх выступленняў. Заахвочваў моладзь да пшчырай але спакойнай і разважлівай дыскусіі, у лкой моладзь павінна выказваць свае перакананні.

«У нашай краіне, — сказаў Пётр Ярашэвіч, — ёсць многа спраў, над якімі можна і трэба вясці дыскусію ў партыі, у прадпрыемствах і сярод моладзі. Дыскусіі нельга аднак вясці на нелегальных мітынгх, нельга яе таксама вясці за кошт часу прысвечанага на працу, навуку і здабыванне ведаў». (п)

ДАЗ'ЕЗДАЎСКІ ЧЫН

Працоўныя Беласточчыны даз'ездаўскім чынам выяўляюць сваю падтрымку для палітыкі Польскай аб'яднанай рабочай партыі і яе І сакратара, тав. Уладзіслава Рамулкі. Услед за буйнымі прадпрыемствамі да ажыццяўлення прадукцыйнага чыну ў гонар V з'езда партыі прыступілі калектывы меншых прамысловых прадпрыемстваў. Як нас паведамляе Акруговае праўленне прафсаюза рабочых лясніцтва і лесасільнай прамысловасці 62 прадпрыемствы аб'яднаных у гэтым прафсаюзе дадуць краіне дадатковую прадукцыю, вартасць якой перавышае 24 мільёны злотых. Фабрыка фанеры ў Элку датэрмінова выкаае экспартную прадукцыю. Мэблевая фабрыка ў Супраслі абавязалася выпусціць звыш плана прадукцыю вартасцю ў 100 тысяч зл. Адначасова іх мэбля мае быць лепшай якасці. Павятовае рамонтна-будаўлянае прадпрыемства ў Сяміцічах на месяц перададзена ўстаноўленым тэрмінам закончыць пабудову будынка для сельскагаспадарчых і меліярацыйных патрэб у Мілейчыцах, а на два месяцы раней падрыхтуе такі ж будынак у Сяміцічах. Калектыву рамонтна-будаўлянага прадпрыемства ў Беластоку на два месяцы раней закончыць пабудову будынка для Васількоўскага ас'юдка адпачынку. Вядома, гэта далёка няпоўны пералік прадпрыемстваў, якія сталі на даз'ездаўскую вахту. Не хапіла б, на жаль, месца, каб толькі назваць усе прадпрыемствы, якія прынялі даз'ездаўскія абавязацельствы ў мінулым тыдні.

СЛОВА ЦЯЖКАЙ ПРАМЫСЛОВАСЦІ

У Чорнай Беластоцкай 5 красавіка сустрэліся кіраўнікі прадпрыемстваў Аб'яднанай цяжкай прамысловасці і сельскагаспадарчых машын. Удзельнікі сустрэчы, якія прыехалі ў Чорную Беластоцкую з усяе краіны, абмеркавалі найважнейшыя справы з гэтай галіны народнай гаспадаркі. Прадпрыемствы цяжкай прамысловасці салідарна асудзілі парушальніцкай парадку ў нашай краіне. У лісце, які ўдзельнікі сустрэчы накіравалі тав. Уладзіславу Рамулку, звяртаючы яны ўвагу на каштоўныя даз'ездаўскія абавязацельствы сваіх прадпрыемстваў.

ГОЛАС МАЛАДЫХ

500 дзяўчат і хлопцаў, якія працуюць у дзяржаўных вясковых гаспадарках — ППР-ах — 6 красавіка г.г. прыехала ў Беласток, каб супольна абмеркаваць свае справы. Маладыя вясковыя рабочыя павялі ў некалькіх прадпрыемствах Беластока, паглядзелі, як працуюць рабочыя ў горадзе, павялі ў Беластоцкім тэатры, а затым заняліся ўласнымі справамі.

НОВЫ ЧАСОПІС

Беласточчына дачакалася новага пастаяннага культурна-грамадскага часопіса, які называецца «Кантрасты». Гэты часопіс будзе выходзіць рэгулярна кожныя тры месяцы. Можна яго купіць ужо ў кіёсках «Руху».

(вр)

NIEDZIELA, 14 KWIEŹNIA

10.20 Program dnia. 10.25 „Podwodne polowanie” — film przyrodniczy USA. 11.15 PKF. 11.25 Dziennik. 11.35 „Wilamowickie wesela” — widowisko ludowe. 12.05 „W starym kinie” — film kanad. 11.25 Dziennik. 11.35 „Anima” — program rozrywkowy. 12.20 „W krainie dziwnych zwierząt” — film przyrod. radz. 13.35 Krakowski Teatr Baśni: P. Malarewski — „Czarodziejska rzepka”. 14.35 „Chaplinowska kawałkado” — film archiwalny USA. 15.50 „Ludzie i zdarzenia”. 16.05 „Muzyka i poezja”. 16.35 „Maddonna Quentina Masysa” („Arcydzieła malarstwa w zbiorach polskich”). 16.50 „Kino Krótkich Filmów”. 17.15 „Na wolocypedzie” film fab. franc.

PONIEDZIAŁEK, 15 KWIEŹNIA

9.25 Program dnia. 9.30 „Przypominy, radzimy”. 9.40 „Czy macie w domu lwa” — film fab. CSRS. 10.55 „Wedrowiec” — film kanad. 11.25 Dziennik. 11.35 „Anima” — program rozrywkowy. 12.20 „W krainie dziwnych zwierząt” — film przyrod. radz. 13.35 Krakowski Teatr Baśni: P. Malarewski — „Czarodziejska rzepka”. 14.35 „Chaplinowska kawałkado” — film archiwalny USA. 15.50 „Ludzie i zdarzenia”. 16.05 „Muzyka i poezja”. 16.35 „Maddonna Quentina Masysa” („Arcydzieła malarstwa w zbiorach polskich”). 16.50 „Kino Krótkich Filmów”. 17.15 „Na wolocypedzie” film fab. franc.

«Ніва» 14 красавіка 1968 г.
№ 15 (633) 2 стар.

18.45 „Radar” 18.55 „Trzy żywioły” film TVP. (baletowy). 19.20 „Dobranoc”. 19.30 Dziennik. 20.05 Teatr TV. A. Fredro: „Pan Geldhab”. 21.15 „Dziwczynny, bądźcie dla nas dobre na wiosnę”. 22.10 Magazyn Sportowy.

WTOREK, 16 KWIEŹNIA

9.00 Teleferie: „Towarzystwo Zagadkowe Poranne”. „Wielka, większa, największa” — film fab. pol. 10.50 Przerwa. 12.30 i 16.20 „Przysposobienie Rolnicze”. „Jak budować”. 13.05 Przerwa. 16.15 Program dnia. 16.55 Dziennik. 17.00 Teleferie: „Towarzystwo Zagadkowe Wieczorne”. „Turniej Zótej Zyraty” (I). 17.50 „Nie tylko dla pań”. 18.10 „Tor przeszkód” — film TVP. 18.20 TV Kurier Warszawski. 18.35 „Po szóstej”. 19.20 „Dobranoc”. 19.30 Dziennik. 20.05 „Na tropie blagi”. 20.35 film fab. 22.05 „Rozmowa o książkach”. 22.20 Dziennik.

ŚRODA, 17 KWIEŹNIA

9.00 Teleferie: „Pigułki dla Aurelii” — film fab. polski. 10.25 Przerwa. 11.15 „Sześć popiersi Napoleona” — film („Sherlock Holmes”). 12.05 Przerwa. 13.25 Program dla nauczycieli matematyki — Dydaktyczne założenia realizacji programu geometrii w kl. I szkoły średniej. 14.00 Przerwa. 15.40 Program dnia. 15.45 i 22.45 Politechnika TV I roku. 16.55 Dziennik. 17.00 Teleferie: „Turniej Zótej Zyraty” (II). 17.30 PKF. 17.40 „Z drugiej strony szklanego ekranu”. 17.55 Magazyn Medyczny. 18.25 „Reportaż z książki telefonicznej” — film dok. TV radz. 18.50 „Sylwetki X Muzy” — Elżbieta Kępińska. 19.20 „Dobranoc”. 19.30 Dziennik. 20.05 „Sześć popiersi Napoleona” („Sherlock Holmes”). 20.55 Światowid”. 21.25 „Rece... rece...” — program muzyczny. 21.55 „Zabić jelenia” — rep. filmowy. 22.25 Dziennik.

CZWARTEK, 18 KWIEŹNIA

9.55 Dla szkół (kl. VIII) Historia: „Droga do Polski Ludowej”. 10.25 Przerwa. 11.55 Dla szkół (kl. VII) Język polski — „Henryk Sienkiewicz”. 12.25 Przerwa. 15.40 Program dnia. 15.45 i 22.55 Politech-

nika TV I roku. 16.55 Dziennik. 17.00 Dla młodych widzów: „Ekran z bratkiem”. 18.00 „W stolicy Peru” — film Tele-Aru („Z kamerą po świecie”). 18.15 „Polska pieśń historyczna”. 18.45 „Poligon”. 19.20 „Dobranoc”. 19.30 Dziennik. 20.05 „Dobry wieczór, jak minął dzień”. 20.35 „Beziemienni bohaterowie” — film fab. radz. 22.05 „Samorząd studencki”. 22.35 Dziennik.

PIĄTEK, 19 KWIEŹNIA

9.35 „Beziemienni bohaterowie” — film fab. radz. 10.55 Dla szkół (kl. VII) Historia: „Ludwik Waryński i jego towarzysze”. 11.25 Przerwa. 12.45 Dla szkół (kl. VIII) Zajęcia techniczne: „Szyfrowany zamek elektryczny”. 13.15 Przerwa. 15.40 Program dnia. 15.45 i 23.10 Politechnika TV I roku. 16.55 Dziennik. 17.00 Dla dzieci: „Miś z okienka”. 17.15 „Kino Filmów Amatorskich”. 17.45 „Kiedy trzeba podjąć decyzję”. 18.15 TV Kurier Mazowiecki. 18.30 „Dialogi historyczne”. 19.00 „Śpiewa Wanda Warska”. 19.15 „Dobranoc”. 19.30 Dziennik. 20.05 „Warszawskie Ghetto” — film dok. ang. (BBC). 21.00 „10 minut recenzji”. 21.10 Teatr Piątkowy: G. Flaubert — „Szkoła uczuć”. 22.20 Program Redakcji Społecznej. 22.50 Dziennik.

SOBOTA, 20 KWIEŹNIA

9.55 Dla szkół (kl. VII) Geografia: „W Japonii”. 10.25 Przerwa. 10.55 Dla szkół (kl. V) Geografia: „Ruch wirów w ziemi”. 11.25 „Dwie sroki za ogon” — film fabularny radziecki. 12.35 Przerwa. 15.40 Program dnia. 15.45 TV Kurs Rolniczy: „Racjonalny dobór maszyn dla Wołk Rolniczych”. 16.20 „Między lekcjami” („Wychoowanie fizyczne naszych dzieci”). 16.30 Program Tygodnia. 16.55 Dziennik. 17.05 Dla młodych widzów: „Dla każdego coś miłego” (z Warszawy i Moskwy). 18.05 „Świat, który nie może zginąć”. 18.30 „Warszawa, ja i Ty”. 18.55 „Gawędy o współczesności”. 19.20 „Dobranoc”. 19.30 „Monitor”. 20.10 „Almanach”. 20.40 „Zabójcy” — film fab. USA. 22.20 Dziennik. 22.25 Wiadomości Sportowe. 22.45 „Śpiewki stare, ale jare” (hiszpańskie i meksykańskie).

PIĄTEK, 12 KWIEŹNIA

8.05 Dziennik. 8.15 Dla przedszkolaków. 8.45 „Ktos”. 9.15 Teatr Literacki. 10.00 Hokej: „Dynamo” (M) — CSKA (M). 13.25 Program dnia. 13.30 Sztuka dla dzieci. 14.10 Język angielski dla przedszkolaków. 14.30 „Kto może — niech odda więcej”. 14.50 „Nowiny”. 15.00 Program poświęcony Dniu kosmonautyki. 19.00 „Sztafeta nowin”. 19.45 „Na muzycznej fali”. 19.55 „K. Marks — rewolucjonista w nauce”. 20.15 „Z historii muzyki”. 20.40 „Pięć plus dwa”. 21.15 „Tylko fakty”.

SOBOTA, 13 KWIEŹNIA

6.55 Program dnia. 7.00 Gimnastyka. 7.45 Dla studentów. 9.30 „Konkurs taneczny”. 11.00 Język angielski dla przedszkolaków. 11.20 „Praca propagandysty”. 11.40 „Szkatułka muzyczna”. 12.00 „Pon-sowe zagłę”. Film 13.30 „Oni spotykali się z Leninem” — film dok. 13.50 „Uniwersytet Białoruski”. 14.35 TV film dla dzieci. 14.45 „Kontrolerzy”. 15.30 Klub Filmowy. 16.30 „Pocztą, Płomyka”. 17.30 Program literacki. 18.30 „Czas”. 19.00 „Kochać zabronione”. Film. 20.30 „Pojedynek za kulisami”. 20.50 „Wszystcy moi synowie”. 21.20 Dziennik. 21.30 Program na jutro. 21.35 Koncert estradowy.

NIEDZIELA, 14 KWIEŹNIA

6.30 Dla studentów. 7.00 Gimnastyka. 7.15 „Budzik”. 7.45 Dziennik. 8.00 „Na warcie”. 8.30 „Album przyrody”. 9.00 Almanach literacki. 10.00 „Radar”. 11.00 Dla uczniów. 11.30 Dla dzieci. 11.55 „Białe i czarne”. 12.25 Koncert życzeń. 13.00 Hokej. Finał Pucharu ZSRR. 15.30 „Kioski muzyczny”. 16.00 „Lekkie życie”. Film. 17.35 „Wnukowie Nep-tuna”. 18.00 „O najbardziej ludzkim”. Film. dok. 19.10 „Siedem dni”. 20.00 Śpiewa Nina Isakowa. 20.30 TV Teatr Miniatur. 21.30 „Tylko fakty”.

Хто добра спявае савецкія песні

Найлепшыя выканаўцы савецкіх песень прыступілі ў палове сакавіка ў Аўгустове да спаборніцтва. Перамагла **Анна Куроўская** — вучаніца Электрычнага тэхнікума ў Беластоку, І-шая ўзнагарода і выезд у СССР.

Дзве другія і дзве трэція ўзнагароды (па адной у катэгорыі моладзі і дарослых) здабылі салісты: **Генрык Влдар-**

чык — капраль Падляшскай часці ВОВ у Беластоку і **Іра Чыжэўская** з Дубровы, **Юзэф Макоўскі** з Аўгустова і **Лена Кавалёнак** з Беластока.

Агулам удзел у ваяводскім аглядзе VII Агульнапольскага конкурсу савецкай песні прыняло 94 асобы, у тым 47 салістаў і 16 малых калектываў: дуэты (7), трыо (4), квартэты (5).

Удзельнікамі былі пераважна жыхары гарадоў. Адна салістка была з вёскі ля Аўгустова і адно трыо з Боцек.

А вось гарады, з якіх з'ехаліся спевакі: Беласток (найбольш), Аўгустуў, Ганьдз, Лапы, Гайнаўка, Бельск, Дуброва, Саколка.

На агульнапольскім опатканні лаўрэатаў у Інаўроцлаве выступіла ад Беласточчыны двух салістаў і адзін дуэт.

(вл)

ЯШЧЭ АДЗІН

Мінуў беспаваротна той час, калі сельскагаспадарчая служба і партыйныя ўлады нагаварвалі сялян на ўтварэнне сельгасгуртка, на лакупку трактара ці іншых машын да апрацоўкі зямлі. Цяпер у кожным павеце гэтая арганізацыя здабыла папулярнасць. Няма ўжо нават такой грамады, дзе не было б некалькі сельгасгурткоў. «Ральнічыя кулка» арганізуюцца і там, дзе пераспалося. Нават там гаспадары пачынаюць уводзіць на сваі вузкія палоскі трактары і іншыя сельскагаспадарчыя машыны. Значыць, пераканаліся аб карысцях механізацыі. Нядаўна сельскагаспадарчы гурток арганізаваўся ў Сакалдзе на Саколышчыне. Аб'ядналася ў ім 20 гаспадароў. На старшыню гуртка выбралі сяліне Язэпа Хомчыка.

Ужо на гэтым арганізацыйным сходзе было пастаноўлена як найхутчэй купіць

трактар, жніярку самавязку, 5 сёўнікаў, малацільны агрэгат і апрысківач «Ользу». Механізацыя палавых работ сталася ўсеагульнай, сталася ўсюды пажаданай, сталася рухавіком развіцця сельскагаспадарчай вытворчасці. (мх)

Аднак будзе

Цікавы, хоць драўляны, будынак белавежскага кіно «Зубр» будзе жыць. Пішам так, бо справа гэтага будынка, а што за тым — адзінага будынка для культурнай дзейнасці ў Белавежы (т.э. акрамя кіно, змяшчаецца святліца бібліятэка) была ўжо вырашана так, што рамонт праводзіць тут няма сэнсу. Зараз аднак за 150 тыс. зл. ідзе рамонт у белавежскім «Зубры» і закончыцца бадай на лета. (вл)

Супрасль у мінулым і сёння

Мястэчка распаложанае на левым берагу рэчкі Супрасль. Вядомае яно ў гісторыі са сваіх бяспынных рукапісаў з XI стагоддзя, якія былі знойдзены прафесарам Віленскага ўніверсітэта М. Ваброўскім у Супрасльскім манастыры. «Супрасльскі кодэкс» пісаны кірыліцай на стараславянскай мове з'яўляецца каштоўнейшым дакументам асабліва для моваведаў. Супрасль меў вя-

Сакратар ГРН Яўгенія Радзіваноўская.

лікае значэнне і далей. Пачынаючы ад другой чвэрці XIX стагоддзя будуецца тут усё больш фабрык, развіваецца тэкстыльная прамысловасць. Эксплуатаваныя рабочыя бастуюць, дэманструюць, змагаюцца з сацыяльнай і нацыянальнай несправядлівасцю. У 1933 годзе ў час забастоўкі санацыйная паліцыя застрэліла 2-х рабочых.

У 1944 годзе ў час адступлення немцы знішчылі ўсе фабрыкі і шмат гістарычных аб'ектаў, у тым ліку старынную арыгінальную царкву, якая спалучала элементы стылю візантыйскага і гатыцкага.

Некалькі год таму назад мury царквы ўзнесены на вышыню трох метраў і даюць наведвальнікам пэўныя ўяўленні аб кшталтах былой святыні.

Можна сказаць, што добра захаваліся толькі пазнейшыя памаанастырскія будынкі і баракавая ўяздовая брама з 1752 года.

А як выглядае і развіваецца Супрасль зараз? У Супраслі разам са школьнай моладдзю жыве цяпер 4200 чалавек. Ёсць тут дзве сярэднія школы — ліцей штурк плястычных і тэхнікум механізацыі сельскай гаспадаркі. Пабудавана нядаўна прыгожая пачатковая школа і асродак аховы здароўя. Пабудаваны тут таксама асродак адпачынку і ўжо пачалася будова курортнага асродка.

Гарадская рада нарадовая перабудоўвае, аднаўляе вуліцы, закладае «яжэнёвае» асвятленне, намагаецца, каб у Супраслі будаваліся прадпрыемствы. Ад нядаўна аддана да эксплуатацыі з навачасным абсталяваннем сталярска-мэблевая спудзельня працы, у якой працуе каля 200 чалавек. 140 чалавек працуе ў тартаку, а каля 170 асоб знайшло працу ў прадпрыемстве тэкстыльна-адзежовым. Ёсць тут і іншыя дробныя прадпрыемствы. У Супраслі цяпер адчуваецца недахоп рабочай сілы. Тут добра развіваецца і культурнае жыццё. Радам з кіно ёсць гарадская святліца, якой кіруе Чэслава Сівэк. Дзякуючы яе намаганням існуе тут 6-асобовы эстрадны калектыў, які мастацкай часткай забяспечвае ўсе акадэміі і ўсе іншыя мерапрыемствы ў Супраслі. Яго значэнне ўзрастае ў летні перыяд, калі ў Супрасль прыежджае на адпачынак шмат людзей. Тады запатрабаванае на культурныя «разрыўкі» даволі вялікае. Добра тут развіваецца спорт. А хакеісты выязджалі нават на спаборніцтвы да Вільня. Дзякуючы шматлікім узвышанасцям, зімою многа тут любіцеляў лыжнай турыстыкі.

У мінулым годзе паклікана да жыцця таварыства любіцеляў Супраслі на чале з настаўнікам Генрыхам Олдытоўскім. Таварыства плануе стварыць рэгіянальны музей. Гарадская рада нарадова са сваіх надвыжак прызнала ўжо на гэта 50 тыс. зл. А калі гаварыць аб прэзідыуме гарадской рады нарадавай, дык перш за ўсё трэба ўспомніць сакратара Яўгенію Радзіваноўскую, якая працуе на гэтай пасадзе ўжо 16 год. Яна з'яўляецца не толькі «душой» ка-

10 год дзейнічае ў Беластоку і ваяводстве Таварыства свядомага мацярынства. Вакол яго яшчэ многа непаразумленняў, што да мэты яго дзейнасці. Людзі на ўспамін аб свядомым мацярынстве часта ўсміхаюцца. Таму рэдакцыя звярнулася да спецыялістаў па гэтай тэме, каб яны вытлумачылі ідэю і мэту свядомага мацярынства.

ПРАФЕСАР ДОКТАР МЕДЫЦЫНЫ СТЭФАН СОШКА:

— Гэта гуманізацыя сямейнага жыцця. Гэта ўбранне ў формы грамадскай культуры сужыцця двух асоб розных полаў. Гэта вышэйшае, не інстынктыўнае, не звярнанае паловае сужыццё паміж мужчынай і жанчынай. Хачу выказаць думку, ідэю: каб інстынкт і сужыццё паміж двума асобамі, разраджэнне і ўтрыманне гатунку, так выразна зазначанае ў звяроў, каб у чалавека вызначалася гуманнасцю. За гэтым скрываецца многа розных спраў.

Усведамленне — гэта імкненне мець дзіця, але імёна свядомае імкненне, а не толькі як вынік браку святла. Гэта імкненне, каб у сваім патомстве прадоўжыць сваю любоў. Гэта свядомае, культурнае, гуманнае і вышэйшае. Не толькі задавальненне сваіх інстынктаў. Гэта папаўненне свайго нармальнага бытавання элементам, які называецца каханнем. А каханне? — гэта непасрэдны кантакт — значыць датыкаць, размаўляць, танцаваць, абменьвацца аптымізмам, ведаючы, што погляды нашы не мусяць быць такімі самімі. Гэта свядомасць, што сям'я не павінна трымаць сілай рэлігіі, закону, наказаў, якія звыраджаюць яе. Гэта ўнутраная патрэба ў сям'і, якая трымаецца на разуменні мэты свядомай сям'і: запэўненне гэтай сям'і і дзецям утрымання і выхавання.

ДАЦЭНТ ДОКТАР МЕДЫЦЫНЫ ВАНДА КАЗАНОЎСКАЯ:

— Чаму прапануем ідэю свядомага таварыства? Бо яно займаецца ўсімі клопатамі ў жыцці жанчыны і сям'і. Адным з такіх клопатаў — непажаданая цяжарнасць. Не хочам, каб жанчына не радзіла, але калі радзіць не хоча, няхай жа ведае, што трэба рабіць, каб не нараджацца на непатрэбную і шкодную здароўю аперацыю. Вучым жанчыну пазнаваць асноўныя з'явы, якія ў розныя перыяды яе жыцця ўзнікаюць у яе арганізме. Справа таварыства свядомага мацярынства — пазбягаць хвароб, асабліва жаночых і асабліва рака палавых органаў. Кладзем націск, каб і моладзь і старэйшыя

ўмелі сябе ўзаема зразумець і шанаваць.

Справа адказнасці жанчыны і мужчыны — гэта таксама заданне свядомага мацярынства. Няма такой адказнасці асабліва ў мужчын. Але мужчына тады будзе адказны, калі ад дзіця будзе адпаведна выхоўвацца ў духу шанавання сям'і, жанчыны, салідарнасці. А ў нас пакуль з гэтым цяжка. Няма так звананага сексуальнага выхавання. Традыцыйнае выхаванне робіць з гэтай тэмы рэч сарамліваю і смешную.

Колькі дзяцей радзіць? Гэта справа індывідуальная. Адно важна: бацькі павінны здаваць сабе справу, колькі дзяцей могуць выхаваць і вывучыць. Тут павінна быць у іх сціслае эканамічнае аблічэнне.

ДОКТАР МЕДЫЦЫНЫ БЕРТА ШАЙКОЎСКАЯ — СТАРШЫНЯ ВАЯВОДСКАГА АДЗЕЛА ТАВАРЫСТВА СВЯДОМАГА МАЦЯРЫНСТВА.

— Заданні і ідэя нашага таварыства: стварыць шчаслівую сям'ю, дзе дзіця было б патрэбным і шчаслівым. Абавязкі накладваем і на мужоў. Яны таксама павінны прымаць вельмі актыўны ўдзел і ў выхаванні дзяцей і старацца ўтрымаць сям'ю ў згодзе і ладзе. Наша роля ў забеспячэнні непажаданай цяжарнасці. Змагаемся з раскладам сям'і і з разводамі, бо тут ідзе пра дзіця, якое ў разводзе церпіць найбольш. Для дзіцяці лепшая нават не зусім згодная сям'я, чым развод. У справе сексуальнага выхавання ўсё яшчэ ідуць спрэчкі. Хто гэта павінен рабіць: ці бацькі, ці лекар, ці настаўнік. Мы гаворым: усе. Гэтае выхаванне павінна ісці ў пары з агульным выхаваннем, каб малады хлапец шанаваў сваю сяброўку, бо яна, як будучая маці, вымагае пашаны і апекі. Выхаванне сексуальнае — гэта таксама штодзённая культура жыцця.

У кожнай павятовай парадні «К» у нашым ваяводстве можна атрымаць парады ў розных справах, аб якіх мы тут гаворым.

ДОКТАР МЕДЫЦЫНЫ ІРЭНА БЯЛУЎНА:

— Свядомае мацярынства павінна служыць для дабра дзіцяці. Гэта найбольш ідэальная ідэя свядомай маці і свядомага бацькі. Галоўная мэта — адказнасць за дзіця, каб нарадзілася яно ва ўласцівым часе, тады, калі жанчына можа нарадзіць дзіця здравым. І калі бацькі могуць яго ўтрымаць і выхоўваць. Здароўю самой жанчыны не карысна, каб яна часта радзіла.

У нас, калі жэняцца, то думаюць аб усім, толькі не аб свядомым мацярынстве. Пануе лёгкадумнасць, калі рэч ідзе пра сям'ю, дзіця. Усведамляць трэба не толькі дзяўчыну, але і хлопца. І то ўжо ў сярэдняй школе. Аб чым трэба ведаць? Напэўна ведаць трэба, што такое сям'я, колькі яна каштуе, якой павінна быць? Свядомае мацярынства — гэта не толькі ўмеласць пазбягаць цяжарнасці, а далей які сабе хочаш. Гэта мэлы комплекс спраў звязаных з чалавекам.

Размовы запісала
Вера Леўчук

лектыва гэтай установы, але таксама многа пакладае намаганняў, каб Супрасль прыгажэў, каб паспяхова развіваўся.

Супрасль у будучыні гэта буйны турыстычна-курортны цэнтр. Тут будуць пабудаваны над рэчкай два курортныя асродкі, разбудуецца пункт домакаў «кампінговых», перабудуецца існуючы

аграмадны будынак на спартыўную галю, па тэхнікуме механізацыі сельскай гаспадаркі адаптуецца будынак на начлежны дом, а надлясніцтва пабудуе гасцініцу для рабочых. Для жыхараў Беластока Супрасль мае найбольшае значэнне як мясцовасць нядзельнага адпачынку.

Тэкст і фота М. Хмялеўскі

Члены эстраднага калектыва В. Рамановіч, Э. Бок, С. Сівэк і Г. Дабравольскі.

«Ніва»
№ 15 (633)

14 красавіка 1968 г.
3 стар.

ЗМАГАННЕ ЗА Ў РАДЖАЙ

Як толькі пачало прыграваць сонца, як пачало добра ўжо пахнуць вясною, на нашых вёсках ажывіўся рух. Пачало рабіцца ўжо мала часу гаспадарам. Бо не ўсе яшчэ дастаткова зімою купілі мінеральныя ўгнаенні. А за імі трэба паехаць у ГС. Трэба і хамут наладзіць, і пастронкі купіць, або скруціць, і ламеш навастрьць, і барану наладзіць, і ворчыка падрыхтаваць, і найважнейшае — узятца за аранне і сямне. А сеюць цяпер пераважна сеўнікамі. Рассяваюць імі не толькі насенне. Спецыяльнымі сеўнікамі рассяваюць таксама і мінеральныя ўгнаенні. Вось таму трэба дагаварыцца, хто, калі і што сее і дзе сее, бо разыходзіцца пратое, каб як найбольш рацыянальна выкарыстаць час. І ці даны селянін з'яўляецца членам сельскагаспадарчага гуртка, ці не, усім амаль аднолькава вясна прынесла клопаты. Бо кожны гаспадар хоча, каб на яго полі ўсё добра расло. Розніца толькі ў тым, што членам сельгасгуртка ў першую чаргу прыслухоўвае апрацоўка зямлі гурткоўскімі машынамі. А машын цяпер у сельскагаспадарчых гуртках даволі многа. Возьмем для прыкладу вёску Аўгустова, што ў Бельскім павеце, у якой знаходзіцца машына-трактарная міжгуртковая база.

Там выйдзе ў поле дванаццаць трактараў. Гурток мае таксама шмат сеўнікаў. Штопраўда сеўнікаў шмат маюць і індыўідуальныя гаспадары. Так што сляба ўручную, з прыполю або каробкі, там ужо амаль не сустракаецца. Людзі пераганяліся ў тым, што сеўнікам высяваецца і менш збожжа, лепш яно рассяеяна, лепш узыходзіць і родзіць.

Прэзідыум ГРН у Аўгустове супольна з грамадскім камітэтам ПАРП вялікі націск кладзе ў гэтым годзе на хімічную заправу насення, на абмен сеўнага матэрыялу і на ліквідацыю пустазелля. Аб гэтых справах многа гаворыцца на нарадах салтысаў, на пасаджэннях грамадскага камітэта і сходах партыйных арганізацый, а таксама на пасаджэннях праўленняў сельскагаспадарчых гурткоў.

«Мусім гаспадарыць лепш», — вось такі дэвіз мерапрыемстваў і пачынанняў мясцовых улад і арганізацый. А каб гэтак сталася, неабходна поўнасьцю выканаць дзяржаўны план мінімум, які да тычыцца ў асноўным трох пунктаў:

1) Прэзідыум ГРН у Аўгустове купіў для сялян за 4,5 тыс. зл. хімічнай заправы да ўсіх збожжавых культур. Перад сяўбой правяраецца насенне. Разыходзіцца пра тое, каб кожнае ўкінутае ў зямлю зерне ўзышло і добра расло.

2) Вялікую ўвагу звяртаецца на насенне, і таму ў ГС-е ў Бельску кожны гаспадар можа сваё насенне абмяняць на кваліфікава-

нае насенне. Можна таксама купіць насенне без абмену (калі хто яго не мае). У грамадстве Аўгустова вызначаны нават вёскі на абмен паасобных культур. І так, у гэтым годзе авёс абменьваюць жытхары Малінова, Налогоў і Стрыкоў, а ячмень і яравую пшаніцу — сяляне вёсак Банькі і Вароне.

3) Пастаноўлена, што ў вёсцы Аўгустова будзе праводзіцца прымушова ліквідацыя пустазелля. Калі які-небудзь гаспадар нічога не будзе рабіць, каб на яго палатках пустазелля не было, тады сельскагаспадарчая служба спецыяльнымі квасамі пры дапамозе апрысківача сама зліквідуе пустазелле на кошт гэтага гаспадара. Справа ў тым, што пустазелле з'яўляецца вялікім няшчасцем для ўраджаю.

З вялікай дапамогаю сялянам Бельшчыны прыходзіць Цэнтральнае насенная, якая выдае кваліфікаванае насенне на заказ, трактавання культуры. Вялікая роля ў змаганні за багаты ўраджай аграномаў, якія наглядаюць за пасевамі і даюць гаспадарам многа парада.

У многіх грамадах Бельскага павета, зрэшты, не толькі Бельскага, ёсць шмат зямлі дзяржаўнага фонду, якая поўнасьцю не абсейваецца. Ёсць таксама нямнога зямельных угоддзяў неабсеяных на апушчаных гаспадарках і там, дзе гаспадарыць старонкі бацькі. Прэзідыумы павятовых і грамадскіх рад нарадовых робіць вялікія намаганні, каб быў засеяны кожны кусок зямлі, каб не было зусім аблогаў, і таму на выгадных умовах гэтыя аблогі стараюцца пераказаць сельскагаспадарчым гурткам, а таксама індыўідуальным гаспадарам. Адным словам, робіцца ўсё, каб уся зямля радзіла збожжа, каб больш было хлеба, каб больш было сельскагаспадарчай вытворчасці і каб большыя былі ўраджаі на кожным гектары зямлі.

Міхась Сваяк

АМАТАРЫ З СУХАВОЛЬЦАЎ

Восенню мінула года ў Сухавольцах грамадскім чынам (Гайнаўскі павет) быў праведзены рамонт будынка, у якім зроблена святліца. Упершыню жыхары вёскі маюць пастаяннае месца свайх сустрэч, сходаў і розных нарад. Асабліва выгадна для моладзі. Святліца сталася цэнтрам культурнага жыцця. Там амаль кожную суботу адбываюцца танцавальныя вечарыны, якія пераплітаюцца песнямі мясцовай шматлікай моладзі. У снежні мінула года моладзь пад кіраўніцтвам Сяргея Масальскага арганізавала мастацкі калектыў. У яго рэпертуар уваходзяць песні, гумар і камедыя Яўгенія Блізюка і Уладзіміра Цілюлькі «Дзесяць гектараў». Самадзейнікі з Сухавольцаў паспяхова выступілі ў сваёй вёсцы, а потым тры разы выязджалі ў суседнія вёскі. Пяты раз паказалі яны свае тэатральныя здольнасці на павятовым аглядзе драмгурткоў у Гайнаўцы і закваліфікаваліся на ваяводскі агляд драмгурткоў, які арганізуе Галоўнае праўленне БГКТ.

Тэкст і фота М. Хмялеўскі

Сцэна з п'есы «Дзесяць гектараў».

ЦАНА НАСТАЎНІЦКАГА ДЫПЛОМА

(Працяг са стар. 1)

Пані Зіна Валкавыцкая настаўніца з Белаежы ўжо закончыла кракаўскую ВСП. У яе асталіся толькі ўспаміны.

— Памяшальныя ўмовы — страшэнныя. Уявіце, што на абавязковыя кансультацыі клічуць, а не даюць ніякіх нацлагаў, а самому знайсці месца ў гасцініцы амаль немагчыма. Ведаю выпадак, што мая сяброўка, якая прыехала бараніць магістэрскую працу, вымушана была начаваць у кацельні (капלוўні). Вельмі часта я сама начавала на пошце... А дома, паколькі я сямейная, пачынала вучыцца тады, калі ўсё пойдзе спаць...

Дадайма ад сябе, што ВСП у Кракаве так выгаднае, што ў часе канікулаў,

калі ёсць заняткі, не хоча арганізаваць сталовых завочнікам, выплачваючы ім толькі грошы.

Можна многа пісаць аб цане настаўніцкага дыплама, хаця б і тое, што за грамадскую працу даюць узнагароды, а тым, хто вучыцца часцей за ўсё памінаюць. А яны ж вучацца не дзеля кар'еры, не дзеля велізарных заробкаў, але для добра сацыялістычнай, новай школы. І вельмі дзіўна, што гэтымі людзьмі не цікавіцца прафсаюзная арганізацыя ці школьная адміністрацыя. Справа рэзервацыі нацлагаў, харчавання, узнагарод напэўна можна напавіць на карысць студэнтаў, але трэба гэтым пацікавіцца і хацець паменшыць цану настаўніцкага дыплама. Дык апелюем да таварышоў з Акруговага праўлення ЗНП і Кураторыум: дапамажыце нашым настаўнікам-студэнтам.

Аляксей Карпюк
фота аўтара

Супольныя пастаўкі

Вядома, што мінеральных угнаенняў цяпер у дастатку. Ужо не сяляне, а загатчыкі складаў турбуюцца, што з імі рабіць. Запасы штучных угнаенняў 15 лютага 1968 года сягалі на Беласточчыне 45 тысяч тон.

На ратунак прыходзяць сельскагаспадарчыя гурткі. Іх кіраўніцтва дагаварылася з ашчадна-пазыкавымі спул-дзельнямі адносна крэдытнага продажу

штучных угнаенняў. Селянін проста падпісвае на спіску, што згаджаецца прыняць угнаенні і больш яго нічога не турбуе. Заплаціць за іх пазней, калі вырасце збожжа і заплаціць не ГС-у, а для СОП. Сельскагаспадарчы гурток проста з вагона даставіць гаспадару патрэбнае ўгнаенне на панадворак.

У 1966 годзе супольнай пастаўкай штучных угнаенняў займалася ў нашым ваяводстве 715 гурткоў. Даставілі яны сялянам 21.285 тон. У мінулым годзе продаж гэтым чынам пашырыўся яшчэ больш, і зараз улады намагаюцца, каб асноўную масу штучных угнаенняў даставіць у вёску дарогай супольных пакупок — проста з вагонаў. (вр)

УТВАРЭННЕ БЕЛАРУСКАЙ САВЕЦКАЙ САЦЫЯЛІСТЫЧНАЙ РЭСПУБЛІКІ

1. Працоўныя Беларусі ў барацьбе за перамогу сацыялістычнай рэвалюцыі.

Пасля Лютаўскай буржуазна-дэмакратычнай рэвалюцыі памешчыкі, капіталісты, буржуазныя, нацыяналістычныя і згодніцкія партыі з усяе сілы намагаліся ўзмацніць уладу ў краіне буржуазнага Часовага ўрада. Ён пераняў і працягваў унутраную і знешнюю палітыку скінутага царскага самадзяржаўя. Ахоўваў капіталістычную і памешчыцкую ўласнасць, прыгнатаў нярускія народы Расіі, працягваў удзел краіны ў імперыялістычнай вайне, гуртаваў рэакцыйныя сілы для справы з рэвалюцыйным рухам.

РСДРП (бальшавікоў) на чале з У. І. Леніным актыўна мабілізавала працоўныя масы да барацьбы за пераход ад буржуазна-дэмакратычнай рэвалюцыі да рэвалюцыі сацыялістычнай. Толькі ўстанаўленне ў краіне сацыялістычнага ладу магло запэўніць працоўным вызваленне ад сацыяльнага і нацыянальнага прыгнёту, стварыць падставы да будовы светлай будучыні.

У Беларусі, як і ва ўсёй краіне, бальшавікі растлумачвалі грамадству прадажнасць і здрадніцтва згодніцкіх партый і буржуазных нацыяналістаў, антынародную сутнасць Часовага ўрада. Выяснялі неабходнасць спынення крывапралітнай сусветнай вайны, патрэбу ўстанаўлення васьмігадзіннага рабочага дня, уварвання кантролю рабочых над вытворчасцю і падзелам прадуктаў у грамадстве, бясплатнага надзялення сялян зямлёй. Усё гэта магчыма толькі ў выніку ліквідацыі двоеўладдзя і пераходзе ўсяе ўлады ў краіне да Саветаў рабочых, салдацкіх і сялянскіх дэпу-

татаў. Уздзеянне бальшавікоў на грамадства з кожным днём узростае, бо толькі яны баранілі працоўных і выражалі іх зааветныя мары. Пад кіраўніцтвам бальшавіцкіх арганізацый рабочыя засноўвалі на прадпрыемствах свае камітэты, самі ўводзілі васьмігадзінны дзень працы. Сяляне займалі памешчыцкую зямлю. На фронце салдаты не выконвалі загадаў афіцэраў.

Хочучы заамаваць пашырэнне рэвалюцыйнага руху ў краіне, Часовы ўрад распачаў у чэрвені 1917 года наступленне на фронце. З-за непадрыхтаванасці арміі і няўдольнасці камандвання наступленне правалілася. Ва ўсёй Расійскай дзяржаве ўспыхнулі забастоўкі і дэманстрацыі працоўных і салдат, накіраваныя супроць вайны і Часоваму ўраду. Рэакцыйныя сілы, згуртаваныя вакол Часовага ўрада, разгарнулі наступленне супроць рабочых і бальшавікоў. У ліпені афіцэры і казакі па загаду Часовага ўрада расстрэлялі ў Петраградзе мірную дэманстрацыю рабочых і салдат. Разгрому падвергліся камітэты РСДРП, рабочых арганізацый і газет, пачаліся масавыя арышты рабочых і сялянскіх дзеячоў. У краіне была ўстаноўлена контррэвалюцыйная дыктатура, якую ўзначаліў царскі генерал Карнілаў. У саветах перамаглі прадстаўнікі згодніцкіх, буржуазных і памешчыцкіх партый. Саветы перасталі выражаць інтарэсы працоўных, яны ператварыліся ў прыдатак Часовага ўрада.

У часе націску рэакцыі бальшавікі яшчэ больш узмоцнілі сувязь з працоўнымі масамі, кіравалі барацьбой супроць карнілаўскай рэакцыі і рыхтавалі ўзброенае паўстанне. У Мінску, Віцебску, Оршы, Гомелі былі арганізаваны атрады Чырвонай гвардыі. Яны разам з рабочымі Магілёва абаслалі галоўны штаб Карнілава, які знаходзіўся ў гэтым

У нацыяналь- най камісіі ВК ПАРП

(Працяг са стар. 1)

на якіх падтрымана становішча кіраўніцтва ЦК ПАРП. Сведчыць гэта аб глыбокай прывязанасці да сацыялізма, даверы да партыі і поўнай падтрымцы яе палітыкі.

Пасля абмеркавання Камісія зацвердзіла напрамкі дзейнасці Вядомства ўнутраных спраў у галіне нацыянальных спраў на 1968—69 гады.

У пасяджэнні, апрача членаў Камісіі, прынялі ўдзел кіраўнікі аддзелаў унутраных спраў прэзідыумаў павятовых рад нарадовых, на тэрыторыях якіх дзейнічаюць нацыянальныя таварыствы. (рл)

Заўсёды наперад

Ты слухай, паслухай,
Таварыш і брат:
Заўсёды наперад!
Ніколі назад!

Глядзі — во імчыцца —
Жыццю напалом —
Па полі, па пушчы
Віхор — буралом.

Як віхры, машыны
Бягуць па зямлі,
Па моры па сінім
Плывуць караблі.

У моры, ў азёры,
Палашчучы муць,
Крыніцы і рэкі,
Цякуць і цякуць.

Арлы-самалёты
Свідруюць прастор,

Не знаючы ў лёце
Ні меж, ні разор.

Заўсёды наперад!
Ніколі назад!

Во гэтак, няйначай,
Таварыш і брат!

Янка Купала

1. Пры дапамозе якіх слоў аўтар перадае настрымны рух жыцця наперад?
2. Выпішыце з верша метафары. Уласнымі словамі растлумачце іх сэнс.

Біяграфічная даведка

Янка Купала (1882—1942). — Сапраўднае прозвішча Іван Луцэвіч. Пачаў друкавацца ў 1905 годзе. Стваральнік беларускай паэзіі, аўтар шматлікіх вершаў, паэм і драматычных твораў у дакастрычніцкі час праўдзіва адлюстравіў цяжкае жыццё беднага беларускага сялянства, яго барацьбу супраць эксплуатацый. У паслякастрычніцкі перыяд Янка Купала ў сваіх творах адлюстравіў сацыялістычную рэчаіснасць, раскрыў высокія маральныя якасці савецкіх людзей. Творы яго прасякнуты палымным пачуццём патрыятызма, многія з іх прысвечаны тэмам індустрыялізацыі краіны, калектывізацыі сельскай гаспадаркі, дружбе народаў. Яго важнейшыя творы гэта: драма «Раскіданае гняздо», камедыя «Паўлінка», паэмы «Курган», «Бандароўна». Займаўся перакладамі твораў славянскіх літаратур. Ён пераклаў на беларускую мову многія вершы А. Міцкевіча, М. Канапіцкай і іншых паэтаў.

У пошуках шчасця

Ёсць у Беластоку крама народнай вытворчасці: на аконнай выстаўцы саламяныя каробкі, саламяныя маты, саламяныя чалавечкі са смешнымі саламянымі бародамі. У іншым акне чалавечкі драўляныя, драўляныя лыжкі, апалонікі, драўляныя гаршочки. У краме тое ж самае, і яшчэ значна больш падобных рэчаў. Штодзень праходжу міма гэтай выстаўкі. Кідаю зрокам на чалавечкаў драўляных і чалавечкаў саламяных. Чалавечкі глядзяць сумна. Часам здаецца, што яны плачуць ціхенька ў саламяныя свае бароды, на драўляныя пастаменты. Дзіўна ім тут у гэтым шумлівым свеце — проста дзіка. Іх месца там, пад саламянымі вясковымі стрэхамі, у поцёме нізенькіх хатах, у сумных прыдарожных каплічках. А праўду кажучы няма ім ужо месца на зямлі, бо няма нізенькіх закопчаных хатаў, амаль няма саламяных стрэхаў і пусцею прыдарожных каплічкі. Чалавечкі сумна глядзяць на бурліваю гарадскую вуліцу і плачуць ціха.

Бо ці можа быць большы кантраст чымсьці тут: гэтая задыханая ад спеку бурлівая вуліца, з безупынным шумам аўтамашын і гэтыя статычныя постаці з каменным спакоем і цішынёй на драўляных тварах, постаці, якія з'яўляюцца простым запярэчэннем усялякага дынамізму і руху.

Людзі з натоўпу не заўсёды аднак праходзяць абыхава да застыўшых у дрэве постацей. Часам адрываюцца ад спешлівага натоўпу, падыходзяць да выставачых вокан і застываюць на супраць застыўшых постацей гліняных гаршочкаў, саламяных каробак. Часам уваходзяць у магазін, купляюць.

Гляньце аднак на гарадскі натоўп. Ён хворы дзіўнай хваробай — хваробай ананімнасці, сярэдняга дастатку, сярэдняга камфорту, сярэдняга гарадскога стылю жыцця. Усе ў гарадскім натоўпе ў чыстых кашулях, з элегантнымі партфелямі ў руках — у хаце маюць тэлевізары і бліскучую мэблю.

Цяжка жыць у свеце ананімнасці. Цяжка быць ананімам сярод ананімаў — чалавекам без імя і значэння, сярод людзей — такіх самых ананімаў. Свет ананімнасці — гэта свет няяснасці. Няясным мне мой сусед у аўтобусе, у кіно, у чарзе за апельсінамі, не ведаю, як з ім гаварыць, каго хваліць, каго ганіць, не ведаю ні яго светапогляду ні яго густаў, ні яго багацця, ні яго ўлады.

Часам нехта купіць самаход, або запустіць бараду, маладзік наложыць штанікі брудныя і неахайныя быццам селянін да гною. Шчасліўцы! Яны сваё асягнулі. Знайшлі спосаб, каб пазбыцца ананімнасці, каб стацца **ЧЫМСЬЦІ**, каб даць названне сваёй асаблівасці. А іншыя? Бягуць уздоўж гарадской вуліцы ў сваіх справах. Часам зрок падае на акно з застыўшымі драўлянымі постацямі. Захоўваюць. Доўга ўглядаюцца, а потым купляюць. Потым з набойнасцю размяшчаюць народных святых у сваіх камфортных пакоях. Абываюць спецыяльнымі матамі, вешаюць саламяныя кошыкі. Такім чынам знайшлі яны тое, чаго шукалі, сваю ўласную сінтэзу, наўны знак свайго месца ў грамадстве. Такім чынам увайшлі яны ў ганаровую грамадскую групу, у групу **ЛЮДЗЕЙ З ДОБРЫМ ГУСТАМ**.

Ёсць у Беластоку і іншае месца, дзе прадаюцца прадметы прыгажосці. Гэта Санны рынак. Майстэрства выходзіць тут само да народа. Жанчыны — прадаўшчыцы развешваюць на вуліцы разнаколерныя макаткі. На макатках як заўсёды: алень, лебедзі, уланы і старасвецкія дамы. Макаткі купляюць людзі з вёскі, людзі без густу, тыя, якія робяць саламяныя людзям з густам. Людзі з густам злуюцца на людзей без густу: як можна купіць такую агідную шміру! Людзі без густу здзіўляюцца людзям з густамі: як можна захапляцца такім вясковым барахлом, як саламяны! Людзі з густам вярхом: у іх руках творы, яны пішуць кніжкі, газеты, талкуюць па радыё. Тлумачаць: народнае мастацтва мае немінаючы мастацкія вартасці, кірмашная шміра аніякіх вартасцей не мае. Забываюцца, што мастацкія вартасці не існуюць паза чалавекам, што знойдзены яны людзьмі і для людзей і змяняюцца так, як змяняюцца людзі.

А на вёсцы гэтыя ж самыя справы, што ў гарадскім натоўпе, гэтае ж самае імкненне, каб знайсці новыя азначэнні, новыя сімвалы — сінтэзы змяняўшайся сітуацыі сялян. Пакуль што, гэта разнаколерныя макаткі. Сімвалы будучы змяняцца, так як змяняцца будзе эканамічная і грамадская сітуацыя сялян. Але не вярнуцца ім да таго, да чаго хацелі б вярнуць сялян дзеячы культуры — да традыцыйнага народнага мастацтва. Бо традыцыйнае народнае мастацтва было мастацкім сімвалам вяскавай традыцыі. А сучасны жыхар вёскі якраз наадварот — імкнецца, каб узброіць сваю хату і ўсё сваё жыццё, адзначыць яго сімваламі, якія ставяць яго магчыма як найдалей ад вяскавай традыцыі — убогай, цёмнай і нецікавай.

Рыгор Паўлюк

МЕХАНІ- ЗУЕЦЦА ВЁСКА

Продаж сельскагаспадарчых машын і прылад утрымоўваецца на высокім узроўні. Першыя месяцы гэтага года сведчаць аб тым, што продаж машын у параўнанні да аналагічнага часу мінулага года намнога павысіўся. Хоць сказаць, што вёска ў студзені г.г. выдала аж **482,5 мільёна зл. на пакупку машын**, калі ў аналагічным часе мінулага года выдаткавана толькі 297,7 мільёнаў зл. Захапляючы ўдзел у гэтых пакупках назіраецца ў сельгасгуртках, якія выдаткі свае павялічылі з 93,6 мільёна зл. у студзені мінулага года да **212,2 мільёна зл.** у гэтым годзе. Так маецца справа ў краіне.

А як гэта выглядае на беластоцкім панадворку? А вось лічбы. Калі агульная сума, якую выдаткавала вёска на пакупку сельгасмашын у 1960 годзе сягала **82,7 мільёна зл.**, дык у 1967 годзе гэты лік павялічыўся да **321,4 мільёна зл.** Каб лепш выказаць дынаміку пакупак, хочацца сказаць, што выдаткі вёскі ў 1967 годзе ў параўнанні да 1966 г. павялічыліся на 107,9 мільёнаў зл. Першыя два месяцы г.г. у параўнанні да 1967 таксама паказваюць на павелічэнне выдаткаў на 4 мільёны зл., але асноўная заслуга тут сельскагаспадарчых гурткоў, якія выдаткавалі (у I, II месяцы 1968 г.) больш 10 мільёнаў зл. на пакупку сельгасмашын, чым у аналагічным часе 1967 г. (ак)

горадзе, і такім чынам зліквавалі контррэвалюцыйны мяцеж. У далейшым рабочыя і бяднейшае сялянства Беларусі пад кіраўніцтвам бальшавікоў на чале з Паўночна-Заходнім абласным камітэтам РСДРП(б) рыхтаваліся да здзяйснення пралетарскай рэвалюцыі.

25 кастрычніка 1917 года рабочыя і салдаты Петраграда пад кіраўніцтвам бальшавіцкай партыі на чале з У. І. Леніным скінулі буржуазны Часовы ўрад. На вестку аб гэтым бальшавікі Мінска адразу арганізавалі барацьбу за ўстанаўленне ў Беларусі Савецкай улады. Быў сфарміраван Першы рэвалюцыйны полк. Чырвонагвардзейцы і салдаты гэтага палка занялі чыгуначны вузел, дзяржаўныя і ваенныя ўстановы, пошту, тэлеграф, радыёстанцыі. У горадзе быў уведзены рэвалюцыйны парадак. Для кіраўніцтва сацыялістычнай рэвалюцыі ў Беларусі 26 кастрычніка быў паклікан Ваенна-рэвалюцыйны камітэт Заходняй вобласці і фронту. Ён стаў штабам барацьбы працоўных Беларусі і салдат Заходняга фронту за ўстанаўленне і ўмацаванне народнай улады. У склад Ваенна-рэвалюцыйнага камітэта ўвайшлі прадстаўнікі бальшавіцкіх арганізацый, Саветаў і прафесіянальных саюзаў. Старшыней яго быў паклікан А. Ф. Мяснікоў.

Пад кіраўніцтвам Ваенна-рэвалюцыйнага камітэта чырвонагвардзейцы і рабочыя перамаглі контррэвалюцыйныя сілы, згуртаваныя ў «Камітэце выратавання радзімы і рэвалюцыі», які складаўся з буржуазіі, памешчыкаў, афіцэраў, верхаводаў здрадніцкіх і нацыяналістычных партый. Праз некалькі тыдняў чырвонагвардзейцы і рабочыя Беларусі сумесна з бальтэйскімі маракамі і піцёрскімі рабочымі разграмілі Стаўку галоўнага камандуючага, якая знахо-

дзілася ў Магілёве. У Стаўцы гуртаваліся былыя міністры, генералы, ваенныя місіі капіталістычных краін. Яны рыхтавалі змову супраць Савецкай улады.

У выніку ахвярай барацьбы працоўных пад канец лістапада ў той частцы Беларусі, якая не была занята нямецкімі войскамі, поўнасцю перамагла Савецкая ўлада. Пачалася будаўніцтва новага жыцця. Быў уведзены васьмігадзінны рабочы дзень, устаноўлен рабочы кантроль над вытворчасцю і падзелам прадуктаў, вялася падрыхтоўка да нацыяналізацыі буйнейшых прамысловых прадпрыемстваў. Паводле ленинскага дэкрэту аб зямлі памешчыцкія маёнткі былі канфіскаваны. Беларускія сяляне бясплатна атрымалі каля 4,6 мільёнаў гектараў зямлі, вялікую колькасць хатняга дабрабыту, сельскагаспадарчых машын і будынкаў.

Была ўведзена бясплатная медыцынская дапамога, адкрываліся школы і культурна-асветныя ўстановы.

Умацаваліся і развівалі сваю дзейнасць вышэйшыя органы народнай улады — Абласныя выканаўчы камітэты Савецкай рабочых, салдацкіх і сялянскіх дэпутатаў і Саветы народных камісараў Паўночна-Заходняй вобласці і фронту.

ПЫТАННІ І ЗАДАННЕ

1. Якую палітыку праводзіў Часовы ўрад?
2. Што выявілі бальшавікі працоўным масам?
3. Якую ролю адыгралі бальшавікі Беларусі ў разгроме карнілаўшчыны?
4. Раскажыце, як праходзіла барацьба за ўстанаўленне ў Беларусі Савецкай улады.
5. Якія змены адбыліся ў жыцці працоўных Беларусі пасля ўстанаўлення Савецкай улады?

ПРАВІННАСЦІ

З года ў год павялічваецца ў карна-адміністрацыйнай калегіі Сяміцкага павета колькасць спраў. І так, калі разыходзіцца аб хуліганскіх злачынствах, лічба спраў выглядала наступна: у 1966 г. — 215, а ў 1967 — 385. У галіне парушэння правіл дарожнага руху колькасць спраў выглядае наступна: у 1965 г. — 239, у 1966 г. — 310, а ў 1967 г. — 385.

Лічбы паказваюць на тое, што неабходна тут павольшчыць прафілактычную дзейнасць і прымяняць іншыя формы супрацьдзеяння правінасам, а перш за ўсё павялічыць рэпрэсіі ў адносінах да хуліганскіх і дарожных правінасацей. (ак)

«Ніва»
14 красавіка 1968 г.
№ 15 (633) 5 стар.

НА ШЫРОКІМ СВЕЦЕ

Днямі атрымалі мы ліст ад нашага чытача са Злучаных Штатаў Амерыкі. «Вельміпаважанае Рэдакцыя! — піша, ён. — Я напісаў праўдзівую гісторыю, як ад дзесяці год, па страце здароўя, стаўся нявольнікам нью-йоркскай убеспячальні. Лепш было б, каб яна дабілася такіх, нявылечаных, чым сваёй апекай даводзіла да кастухі».

Гэта з суправаджальнага лісту. А вось і самая гісторыя.

ЯК Я ХАЦЕЎ СТАЦЬ МІЛЬЯНЭРАМ

Жыў я ў гасціннай краіне. Жыў, працаваў і ўздыхаў, не ведаючы па чым. Урэшце надумаўся запісацца на выезд у Амерыку. Кажуць: «Там усе рабочыя — мільянерамі».

Быў 1956 год, калі я атрымаў з амерыканскага пасольства дазвол на афармленне выязных папераў. Спыраша мяне правяралі: якога я колеру і ці не загрэшны. Усе грахі прасяялі праз густое сіта. Потым правяралі здароўе. Стаў перад амерыканскімі лекарамі, так як маці нарадзіла. Абышлі кругом, абгледзелі, абмацалі. Пайшла ў рук рентгенаўская машына. Нарабілі здымкаў у розных позах. І машына нічога хворага не выкрыла. Колер таксама не выклікаў падзэрненняў. Значыць, віза гарантавана!

Так і было. Сказалі: «Візу ў Злучаных Штатаў атрымаеце бясплатна. Транспарт заплаціце самі». Падумаў: вылікая ласка! Ві-за бясп-латна-я.

І вось віза ў руках. Еду ў транспартную кампанію па білет. Гавораць мне там: «На параход трэба тры, або чатыры месяцы чакаць, а вось самалётам можна хоць сёння». Кажу ім: баюся самалётам, трэба ляцець над атлантыцкай вадой, не дай Бог, сапсуецца самалёт і ўпадзе ў мора, а я ж не ўмею плываць, дык утаплюся не стаўшы мільянерам!

Засмяяліся джэнтльмены і дазволілі купіць білет на параход. Пры гэтым патрабавалі яшчэ на іхнюю бедную арганізацыю пяць долараў. І на гэта ім даў.

Улажыўшы старанна ў кішэню білет за 170 долараў, вярнуўся шчаслівы да працы. Пасля двух месяцаў атрымаў паведамленне аб падрыхтоўцы да выезду. Спакаваў кufры і 18 мая 1956 — Парыж, порт Гаўр, і без перасядкі — Нью-Йорк! Шчасце! Яно трапляецца нямногім.

Пагоднай раніцай 24 мая 1956 года, як той Калумб, углядаўся я ў берагі Амерыкі. Перада мною стаяў найвялікшы порт на свеце — Нью-Йорк. Нягледзячы на пагодную раніцу, горада не было відаць. Толькі тырчэлі чубкі хму-

радзёраў, быццам пасля нейкай страшнай катастрофы. Чорныя хмуры дым закрывалі горад. Валасы сталі дыба. Як жа тут буду жыць! Чым жа тут людзі дыхаюць?! Але не было часу на роздумы. Сказалі рыхтавацца да высадкі.

Пасяліўся я ў Нью-Йорку. На пачатку лета купіў працу ў адной нью-йоркскай агенцыі. Так і было. Купіў! Заплаціў дваццаць долараў.

За гадзіну заплацілі мне доллар і трыццаць пяць цэнтаў. З працы вяртаўся бы п'яны, не хацелася есці, а хата гоідалася, бы параход на моры. Мыўся і адразу лягаў спаць. Засынаў з думкай: калі хата не перастане гоіцца, то не быць мне мільянерам!

Але рана ўсё вярталася ў норму. Чуў толькі моцны голад. Бу многа, як стары конь. І бег да працы. А з працы зноў вяртаўся «п'яны», хоць гарэлка і не нюхаў.

Пасля месяца такой практыкі кінуў працу. Не пераймаўся, віза на вяртанне ў Еўропу была яшчэ на доўга важнай. Была гарачыня, дык я выграваўся на беразе акіяна.

У гэты час мае сябры шукалі мне іншую працу. І знайшлі ў яўрэйскім шпіталі. Працаваў я там у сталойцы за сто долараў у месяц. І вось, як я не лічыў, дайшоў да вываду, што за гэты заробак не стаць мне мільянерам.

Пасля двух месяцаў надарылася праца ў адным банку за 74 долары 35 цэнтаў у тыдзень. «Цяпер стануся мільянерам», — упэўнена падумаў я.

Перапрацаваў год і пачаў другі. Запрацаваў грошы складаў у банк. Было ўсё добра. Толькі шчасце доўга не трывала. Аднойчы з працы адвезлі мяне ў шпіталь. Падпаў я камплетна пад нью-йоркскую ўбеспячальню. Пакруцілі, памуцілі і выкінулі на вуліцу. І за грошы з касы рабочага выставілі ахоу. Пільнавалі як прэзідэнта, каб не знік.

Але я не быў камфорай і знікнуць не змог.

Лячыўся сам. Выдаў на лекара ўсе грошы тэя, запрацаваў у Амерыцы, і тэя, што прывёз з Еўропы. Але ўсё гэта было замала нью-йоркскім лекарам. І вось, замест мільянерам, стаўся я дасмертным нявольнікам.

Б. Прытыцкі
90-16, 54 Ave
Elmhurst, N. Y. 11373
U.S.A.

Беларускую мову

вывучаюць

студэнты Давіі

Славянскі інстытут Капенгагенскага ўніверсітэта атрымае з Мінска неабходныя для навучальнага працэсу матэрыялы па беларускай мове. Аб гэтым паведамлі карэспандэнту БЕЛТА ў Інстытуце мовазнаўства імя Якуба Коласа, куды паступіла адпаведная просьба члена праўлення таварыства «Данія — СССР» выкладчыка Сціга Сурлянда.

Як паведаміў у сваім пісьме Сціг Сурлянд, у Славянскім інстытуце ўпершыню ўведзен курс беларускай мовы. Матэрыялы, якія паступяць з Беларусі, будуць выкарыстаны ў ходзе заняткаў студэнтаў і дапамогуць лепшаму засваенню праграмы.

Малады беларускі вучоны-фанолаг, кандыдат філалагічных навук А. І. Падлужны падрыхтаваў для Капенгагена лекцыю аб гукавой сістэме беларускай літаратурнай мовы. Студэнты здолеюць пачуць яе самі, выкарыстаўшы плёнкі. У лекцыі на плёнцы даецца характарыстыка ўжывання гукаў і найбольш характэрных злучэнняў. Падрыхтаваў таксама дапаможны тэкст, у якім падрабязна расшыфроўваюцца асаблівасці мовы, нормы вымаўлення і ўжывання слоў.

Інстытут упершыню пасылае запісаныя на плёнкі «ўзоры» жывой народнай мовы трох асноўных беларускіх дыялектаў — паўночна-ўсходняга, паўднёва-заходняга і палескіх гаворак рэспублікі. Тэкст літаратурнага вымаўлення ілюструюцца ўрыўкамі з рамана народнага паэта Беларусі Якуба Коласа «У палескай глушы».

Капенгагенскі славянскі інстытут атрымае таксама дэталёвую бібліяграфію па беларускаму мовазнаўству, якая ахоплівае навуковыя работы за апошнія 15—20 гадоў.

(БЕЛТА)

ДЛЯ ГАСТАДЫНЬ

ПОНЧЫКІ

Збіць добра 3 яйкі. Асобна збіць і шклянку сыравашы з 1 чайнай лыжкай соды і 1—2 парашкамі ваніліну. Як толькі малако пачне брадзіць, змяшаць яго з яйкамі. Паступова дадаць муку, увесць час памешваючы сумесь, пакуль не атрымаецца цеста як для аладак. Браць яго лыжкай і ліць у кіпячы тлушч, у глыбокую пасудзіну. Смажыць пончыкі да залацістага колеру. Пасыпаць іх цукровай пудрай або памачыць у цукровы сіроп, прыгатаваны з 1 шклянкі цукру і 1 1/4 шклянкі вады. Пончыкі будуць асабліва смачныя, калі іх памачыць у малінавы або вішнёвы сіроп.

КАМПОТ

500 грамаў рэвеню ачысціце зверху ад валокнаў, нарэжце на кавалачкі, апусціце ў халодную ваду, усыпіце шклянку цукру і кіпяціце да мяккасці. Пакладзіце ў кампот для паху лімонную цэдру, карыцу або ванілін.

Рэвень кладуць і ў звычайны кампот з суханых фруктаў, ён дае прыемную кіслату.

Ці ведаеш, што...

...самы вялікі ложка можна бачыць у Лонданскім музеі. Ён быў зроблены ў 1580 годзе. Яго даўжыня — 3,88 метра, шырыня — 3,27 метра.

...свіння зусім не баіцца ўкусаў змяі. Яны не прыносяць ёй ніякай шкоды.

...кожную мінуту насельніцтва зямнога шара павялічваецца на 120 чалавек.

...Гіпакрат, які жыў каля 412 года да н.э., упершыню ў свеце апісаў эпідэмічнае захворванне, што нагадвае наш грып.

НАВІНКІ ТЭХНІКІ

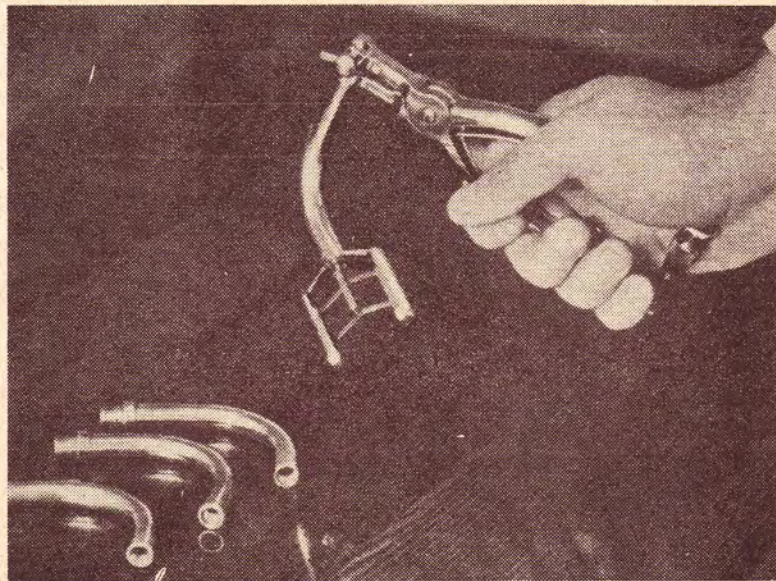
ДЫЛЯТАТАР—ШТО ГЭТА?

Дылятатар — гэта новы хірургічны інструмент, прасцей гавораць, унутрысэрцавы расшыральнік. Дылятатар прымяняецца ў час аперацыі сэрца. Інструмент дзейнічае надзейна. Пабудавалі яго вучоныя з Масквы. Трэба дадаць, што найвялікшай перавагай інструмента ёсць матчымасць прэцызійнай рэгуляроўкі растапоўкі «пласткаў» галоўкі інструмента, шрубай, замацаванай між яго ручкамі.

Хірургі з маскоўскай клінікі пры дапамозе новай прылады зрабілі ўжо больш 100 уданых аперацый.

На здымку: Унутрысэрцавы дылятатар абяспечаны адпаведнай колькасцю трубак, якія кардыяхірург дапаможа да размераў крываносных сасудаў пацыента.

(А-ка)

АЛЯКСАНДР НАСІБАЎ ТАЙНА КАНАРЫІ

Карцаў падносіць рукі да твару і не бачыць іх. Навокал цемра. Паверхня вады непарушная. Але ногі адчуваюць яе рух на глыбіні. Вада прыбівае. Што, калі скляпенне грота нізкае і кожны прыліў залівае яго цалкам? Пакуль не позна, трэба даследаваць грот: мо ён скразны і другая адтуліна яшчэ не заліта.

Ён робіць некалькі асцярожных грабоў. Дагэтуль у гроте было ціха. Але цяпер вушы ловяць слабы пляск. Карцаў падграбае. Усплэскі мацнеюць. Зноў грабкі — і яго пальцы дакранаюцца да каменя. Цяпер ён рухаецца, працуючы

адной рукой. Другая ўвесь час трымаецца сцяны.

Ён вельмі доўга плыве. Навокал густая цемра. Вада, вада і бясконца гладкая скала. Раптам Карцаў замірае. Здалося: у глыбіні ля апущаных ног вада ўзбударажылася, быццам непадалёк праімчалася велізарнае цела. І дзіўны гук данёсся: удар ці лясканне. Што гэта? Прыціснуўшыся да скалы, Карцаў чакае.

І раптам, рвануўшыся, ступлена крычыць, б'еца. Яго ногі абвалакло нешта халоднае, слізкае.

Не адразу скеміш, што гэта толькі водарасці, якія заняла сядзіну плынь. Прыглынуўшы страх, ён апускаецца пад ваду і скідае з ног учпістыя петлі.

Ён зноў плыве ўздоўж сцяны. Цемра. Цішыня. Памалу сцяна робіцца вуглаватай. Усё часцей сустракаюцца ўпадзіны. Увага! Тут могуць быць нечаканасці.

Ён дакладней абмацвае камень. Неўзабаве далонь цалкам ухадзіць у трэшчыну. Трэшчына пачынаецца пад вадою. А як далёка цягнецца ўверх? Гэта пакуль невядома. Але несумненна — зверху яна пашыраецца.

Прыціснуўшыся да скалы, ён чакае. Вось калі ён адчуў сапраўдную сілу прыліва. Вада прыбівае імкліва, і Карцаў разам з ёй падымецца ўздоўж трэшчыны. Так, яна робіцца шыроўшай. Неўзабаве ў яе ўжо можна праціснуць

ца. Ён улазіць у каменную шчыліну, карабкаецца на скалу. Хутчэй, хутчэй!.. Яму здаецца: нехта спяшаецца следам, вось-вось дагане...

А трэшчына расце. Спыраша яна паднімалася амаль вертыкальна, цяпер ж я ўсё больш адхіляецца ўбок. Паўзці лягчэй.

Вада засталася далёка ззаду. Выбраўшы выгудную пляцоўку, ён з асалодай лягае. Як адчайна ён змучыўся!

Адпачываючы, ён намячае план дзейння. Трэба абследаваць падзямелле. Хто ведае, мо знойдзе ход да вяршыні скалы. Калі не, ён вернецца і ў час адліва выплыве праз шчыліну.

Карцаў асцярожна ўстае, каб не ўдарыцца аб скляпенне галавою, падймае руку. Рука не сустракае перашкоды. Над ім пустата. Ён разгубіўся. Дарэчы, усё вельмі проста: бакі трэшчыны, па якой ён поўз, разышліся. Нічога страшнага. Толькі акрэсліць напрамак і спусціцца да вады. Відаць, хутка пачнецца адліў. Не варта траціць сілы. Ды і заблудзіцца лёгка.

Але ў якім баку вада? Ён цвёрда памятае — яна злева. У супрацьлеглым баку, значыць, сцяна. Трэба намацаць яе. Карцаў робіць крок улева. І яшчэ крок. Сцяны няма. Карцаў непарушна стаіць у цемры. Ці сапраўды вада злева? Зараз ён правярць. Ён механічна абмацвае кішэні. Вядома, нічога падыходзячага. У яго толькі скрутак з ежай

і нож. Ну, з нажом ён не расстанецца ні пры якіх абставінах... Ён вымае скрутак з ежай. Джаб гаварыў аб цукры і шакаладзе. Цяпер яны спатрэбяцца... А што гэта? У руках Карцава нагель. Джаб палажыў яго ў якасці грузіла.

Ён кідае нагель улева ад сябе. Слухае: вось зараз будзе пляск. Нагель са зважана падае на камень.

— Так, — мармыча Карцаў, — выходзіць, памыліўся. Вядома, трэба было ўзяць лявэй.

Ён дастае кавалак цукру, уважвае на далоні. Легкаваты. Ну але тут такая акустыка!

Р-раз! Цукар ляціць убок.

Зноў секунды чакання — і зноў удар у цвёрдае цела.

Карцаў сядзе на скалу. Немагчыма сабрацца з думкамі. Што, калі адліў ужо наступіў! Яму, мабыць, трэба толькі крышчу адыйсці ўбок, каб трапіць на ваду. Але куды трэба ісці? Дзе дарога да вады?

Час ідзе. Карцаў сядзіць, падцягнуўшы да падбародка ногі. Думае. Недзе ў аддаленні адзін за другім гучаць глыхі рытмічныя ўдары. Нехта даўбе скалу. Хто ж гэта стукае і дзе? Мо на вяршыні скалы? Не, гукі даносяцца збоку.

Яму стала халодна. Дзіўна, стыне толькі правы бок. А калі павярнуцца? Так, цяпер ахалоджваецца левы бок. А

НЯЧЫСТАЯ СІЛА

Мае даражэнькія, няма хіба больш так цікавых жанчын, як мая суседка. Яна знае пра старых і пра маладых. З ёю, як пастаці гадзінку, то больш усёго дазнаешся, чым з тэлебачання або точкі. Як пачне гаварыць, то як дыктар, а мо трохі лепш. Катарапась аўторку вычулася з Тарэдка і крычыць: «Міхайліка, хадзі да плоту, штоось скажы». Я думаў, што яна зноў якісь новасці расказае, а яна проста пытае мяне: «Як ты, Міхайліка, думаеш, ёсць аднак якісь нячыстая сіла, ці няма?». Мне згосць агарнула, бо пераз не дурное пытанне да-лушка вывадзіла выдэрка з малаком. «Хіба ты, ка-жу, хворая, бо пылаеш, чорт знае што. Калісь, ка-жу, за нашых дзядоў гэта здаралася, а цяпер і думкі аб гэтым няма. Калісь толькі была цёмная сарод людзей і чорці, а цяпер плодкі вучацца і нія-кіх чарцей не знаюць». «Ох, Міхайліка, слаба ты знаеш, бо я ўжо ад многіх чула, што дзесь целае тэязо чарцей выявацца і зноў пачалі штурчкі лю-дзям пароч».

Мне стары вынес кажух, я адзеглася, бо пачало калаціць ад холаду, а яна далей расказвае. Кажка і божыцца, што адзін чорт пераступіў у дарозе лю-дзей, якія прыходзілі з Беластоку да Сакоў. Узні-яны бацкаву кабылку і паехалі да Крупага Ля-ску сваякоў адведць. Едуць назад, учаліся чорт за аглобіло і давай паказваць, што ўме. Дайшло да таго, што накінуў саю сілу на фурманна так, што і фурман стаў чортам. Пасля на жонку. І пачалі яны паказваць як чорці, аж страх расказаць. А ён з аглобіл перасеў на дугу і толькі зоры топіць. Найбольш на гэтым удзірпелі дзед і конь, бо гэ-тыя бедзастане не толькі гузы сабе панабіваці, але паехалі не ў той бок, што трэба, і дзядзень еду-чы пагубілі. Пакуль пазнаходзілі дзядзень і дарогу, то шмат кіламетраў зрабілі. Над самай рандай прыпугаліся да Кузьмоў.

Знаеце, даражэнькія, я цяпер таксама ўжо веру, што аднак ёсць гэты нячысты сіла. Была я на-даўна ў Крынках і чула, як там расказвалі яшчэ дідэўшчы штурчкі. У Штурэліае, кажучы, другое тэязо манюч чорці. Адзін з іх заняўся мыслова ўладаю і то так, што самага воіта аутаў. Адной-чы тры дні да хаты не дапуськаў. Тут ГРН артані-зуе балы, запрасілі солгоса і раднелы, а чорці як узніліся, то воіта нізашто дамоў не пусцілі і, беда-чыско, мусеў быць без жонкі, бо не было як за-траціці. Пад канец гэтага было аднаму солгосаві, які так шчыра танцаваў крутом стага, падохпілі конка з санкамі і давай куліка катацца.

Я думаю, што гэта быў сам лютыпар, бо да на-чальніккаў мага які чорт мае адуваў ўчальніца. А то нячысты дух паехаў санкамі, а солгос жонку на плечы і пішком з км. снемом да поаса. Пакуль, кажучы, данёс да вёскі, то восьм разы аптачываў. Да нашай размовы дагучылася Косцлава жонка і таа кака, што гэта ўжо не новасць, бо яна знае такіх людзей, якіх пастаціна чорт трымае ў сваіх пазурах. У Каўпках ёсць аж двох, што па цэлым тыдні да хаты не трапляюць, а каля Міхайлава ў адной вёсцы то чорт не дае таопладу кабылікі вы-працаці. Аднойчы як заіроп, то цэлы тыдзень не выпраціў, а ездзіў лежачы ад вёскі да вёскі. Ні-чорта даўнага, што такіх прасідукоў, як кажучы, чорт за нос водзіць, але ў адной вёсцы панчешчелі аптачаваў, што той не мог пазніць сваёй вёскі і роднага шварпа. Вось нячыстая сіла.

Суседка Міхайліка

НУЖА

УДЗІНАСЦЬ

— Вы вырабавалі мне жыццё! Я ж мог патануць! Што вам та-дарыць на памяць? Нічога няма... Але вось! Мая ашчадная кніжка... Барыце яе, не адмаўляйцеся! — І незалежы амаль сільком увапіхнуў у рукі сваёй вырабавальніца аш-чадную кніжку.

— Але ж я не змагу браць про-шай з яе, — толькі і паспеў ска-заць чалавек, які вельмі зынтэ-жыўся.

— Рабіце, што хочаце! Калі не зможаце браць прошай, дык уносьце, я буду іх браць! — амаль са слязьмі на вачах утрос-ваў расчужены незалежы.

— Запівай, свецік, не са-ромеюся!..

УМОВА

У адной балыніцы трэба было пераліць кроў хвора-му інапэсцы. Хворы абра-цаў запіліць таму, хто дасты кроў, тысяччу долараў. Донар паставіў умову: про-шы ўтэраць.

— Што вы? — здзіўліся дактары. — Хворы такі ба-тавы. Няма ніякіх падстаў сумнівацца ў яго шчодрас-ці.

— Вядома, я не сумнява-юся. Але калі ў яго вены трапіць мая кроў, ён стане скнарэй!..

ВЕДАЕ

— Значыцца, дарага, да-чушка, ты жахаеш Янку. А ці ўсё ты ведаеш пра яго? Напрыклад, ці аптачаны ён?

— А як жа, тата. Не пас-пее ён пераступіць парот нашай хаты, а ўжо цяпенц-ца да выключальніка, каб патасць святло.

— Ну, да чаго ж ты недаверлі-ва!

ЗМІШАНА

Крыжальны асколкі людзі таксама выкідаюць на сметнік.

Дужыя людзі заўсёды сніхаюць з сабе адказнасць на плечы слабейшых.

Не адзін чалавек з разгону за страчаным часам згу-біў попл.

Зналадзівы чалавек часам больш ведае, чым яму та-ворач.

Каб пазвясціць пажар людзкіх думак, то лоней было б на цэлым свеце.

Мікіта Галаванен

БУРБАЛІНЫ

Байка

Вясна-красуна! Радзі ўсе вясне!

Быліе кветкамі каліна.

У рэчцы рыба акрозь снуе бесперапынна

І ў верхаводзі і на дне

Знішчае чарвякоў ды іншую брыдоту.

І толькі сом-лайдак адзіны без

турботы, —

Ён спіць і бурбалкі пускае ў сне.

— Эй, абібок! Забіўся пад карчагу...

Вылазь, плыві да нас на працу,

на развагу!

Не можаш справы іншае знайсці, —

Вакі аджэкаваць, стаць,

ды ў чэрава расці?

Пурэсся, дайдак, не хочаш знацца

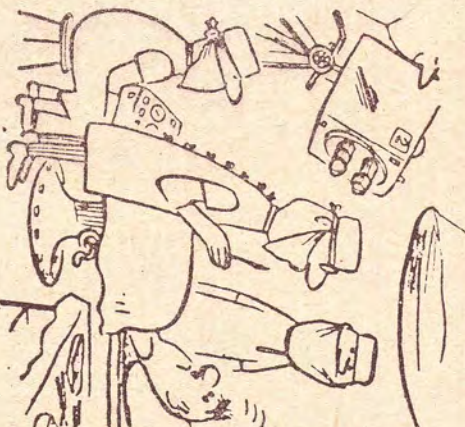
З усімі, хто заўжыты, у кляпотах, у працы.

«Я... я... не спыно, ад працы не ўцякаю.

І я ж праціую: бурбалкі пускаю!»

Ну, што вы зробіце, бывае і паміж намі часам іншы сом Пускае бурбалкі, жыве сабе цішжом.

І гэта праціай называе.

— Вам пананіавага! Вы вы-ступіце па тэлебачанні!

ЁН ПАТРЭБНЫ

У вялікую бібліятэку зайшліся маладая элэгэнтная асоба і звар-нулася да бібліятэкара:

— Мне патрэбен лацінскі слоў-нік.

— Лацінскі слоўнік? — здзіў-ся бібліятэкар.

— Так, лацінскі слоўнік з та-кімі фразамі: «Я хацеў б пай-сці ў оперу», «Які нумар аўтобу-са ідзе да вакзала?», «Дзе знахо-дзіцца атэль «Пюнач»? і г.д.

— Але ва ўсім свеце няма та-кіх слоўнічкаў. У часы рымлян не было ні оперы, ні вакзалаў, ні атэляў...

— Але мне неабходны менаві-та такі слоўнік. Праз тыдзень я еду ў Лацінскую Амерыку.

РЭПЭШ НА ДАУПАВЕЧНАСЦЬ

Палчент прыйшоў на прыем да ўрача і запытаў-ся, што трэба рабіць, каб пражыць сто гадоў.

— О, гэта вельмі проста,

— адказаў урач, — Вам трэ-ба забыць толькі тры рэчы:

віно, прыпары, жанчын.

— І я дэжыну да ста?

— Н-не, — адказаў урач,

— Але жыццё згасца вам такім жа доўгім.

УПЭЎНІЛА

Кнізь дэ Канці быў вель-мі непрыгожы. Сабраўшыся ў дагёске падарожжа, ён, раззітаючыся з жонкай, сказаў:

— Мая дарагая, спадзяю-ся, у час май адсутнасці ў цябе не ўзнікне жадашчэ здраджыць мне?

— Будзь упэўнены, — гэтае жаданне з'яўляецца ў мяне толькі тады, калі я цябе бачу.

ПЕСНІ ПІА ЗАЎКАХ

Па просьбе Тамары Васілюк з Цяу-шак, Вельскага тавары, і Яна Дульско з Пухадзі, Гайнаўскага тавары, змешчам польскую песню п.з.

Moda na skałki

Hor, hor! rodzkość, miły ranie,
hor, hor! moda na skałki.
Hor, hor! ludzie wradli w miłie,
skałki nieograniczone, nieustannie,
hor, hor! dzimny to przuradek,
hor, hor! skałce mój przydać się,
hor, hor! ma sto lat z okładem
ale dalej sadę chior.
Nowy taniec
na nieuwolku krok,
tylko nagły skok
w górę albo w bok.
Na skałce
nadszedł dobry czas,
skałce każdy z nas
nie faz.
Hor, hor! skoczmy na jednego
hor, hor! można też z kolega,
hor, hor! do tamwału w biegu,
a jeżeli spradnie, to nieładnie.
Hor, hor! wskoczmy ktoś za kłaki,
hor, hor! obław to nieładnie,
hor, hor! okno do sąsiedzi
znowu wskoczmy obu chior.
Nowy taniec...
hor, hor! skałce gość w ugrędzie,
hor, hor! dyktemem będzie,
hor, hor! skoczmy mogła wszędzie,
jakie piękne skoki w świat szczytów!
hor, hor! skałca za granię,
hor, hor! są już pod księżycem,
hor, hor! skoczmy ścieg w ulicę,
aż tu widzę światło stop,
hor, hor! nie skacz za wysoko,
hor, hor! trzeba wiedzieć dokąd.
hor, hor! tylko do rąbku,
wyżej nie podskakuj, hor!

Курьёзы

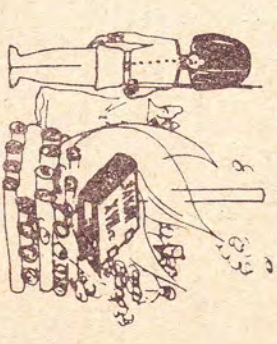
Мильёны алкаголікаў

Алкоголізм абыходзіцца Злучаным Штатам у 2 міль-ярды долараў штогод, і ў краіне не хатне падрыхта-ваная пераплата для вы-рашэння гэтай праблемы, гаворыцца ў навуковым дакладзе амерыканскага На-цыянальнага кансультаў-нага камітэта па алкаголіз-му. Гэтай хваробай пакуту-юць прыкладна 4—5 мілье-наў амерыканцаў.

Тлумачэнні лікачоў

У дакументацыі аўстра-ліскага ўварыства, якое вывясляе прычыны зда-рэнняў на дарогах, сустра-каюцца і такія тлумачэнні. «Я сіналіў з ухч сід. Але мой сінал не дзейчае, бо нехта сіналіў яго тры ме-сыцы назад». «Сутыкнуўся з дрэвам, якое станіла на не прадба-чаным для гэтага месца».

На раласць сіноптыкам

Нядаўна ў Англіі афі-цыйна скасаваны закон, які быў прыняты яшчэ ў XVII стагоддзі. Закон паведам-ляў: «Асобы, якія займаюць да прадказванням надвор'я, павінны спавізацца на кас-тры».

Здзіўліваючы аператывнасць

«Праз пачх хвілін пасля майго прыезду ў адзін з афінскіх гатэляў, — піша П. Сміт, карэспандэнт лон-данскай газеты «Сандзі тэ-лграф», — я заўважыў, што за мной сочыць тайная паліцыя. Ну, хоць бы пача-каці хвілін пятнаццаці».

Трыццаць афранікаў для некаторых таксама грошы.